

Kuhmo
Huovinen
Osa 2

1.1.3.1. Huovinen Ontrei Jyrkinpoika	Kuj.H.1.	3
1.1.3.2. Huovinen Marppa Jyrkintyttö	Kuj.H.2.	4
1.1.3.3. Huovinen Poavila Jyrinpoika	Kuj.H.3.	4
1.1.3.4. Huovinen Ulitta Jyrkintyttö	Kuj.H.4.	4

1.1.4.1. Vatanen Hekla Iknatantyttö	Kuj.H.1.	4
1.1.4.2. Samatajeva Varvana Iknatantyttö	Kuj.H.2.	5
1.1.4.3. Huovinen Huotari Iknatanpoika	Kuj.H.3.	6
1.1.4.4. Huovinen Miikkula Iknatanpoika	Kuj.H.4.	7
1.1.4.5. Vatanen Anni Iknatantyttö	Kuj.H.5.	8
1.1.4.6. Huovinen Outi Iknatantyttö	Kuj.H.6.	8
1.1.4.7. Huovinen Matro Miihkalintyttö	Kuj.H.7.	8
Karhunen Moarie Huotarityttö	Kuj.H.3.1.	8
Nykänen Oksenie Miikkulantyttö	Kuj.H.4.1.	13
Huovinen Moarie Miikkulantyttö	Kuj.H.4.2.	13
Karhunen Tatjana Miikkulantyttö	Kuj.H.4.3.	14
Huovinen Petri Miikkulanpoika	Kuj.H.4.4.	15
Huovinen Iivana Miikkulanpoika	Kuj.H.4.5.	15
Myllykangas Anni Miikkulantyttö	Kuj.H.4.6.	15
Huovinen Petri Miikkulanpoika	Kuj.H.4.7.	15

1.1.5.1. Karhunen Katti Nihvontyttö	Kuj.H.1.	15
1.1.5.2. Karhunen Palaka Nihvontyttö	Kuj.H.2.	16
1.1.5.3. Karhunen Vasili Nihvonpoika	Kuj.H.3.	16

1.1.6.1. Huovinen Iivana Iivananpoika	Kuj.H.1.	16
1.1.6.2. Huovinen Tahvo Iivananpoika	Kuj.H.2.	17
1.1.6.3. Huovinen Kliimo Iivananpoika	Kuj.H.3.	18
1.1.6.4. Huovinen Riiko Iivananpoika	Kuj.H.4.	18
1.1.6.5. Huovinen Hilippä Iivananpoika	Kuj.H.5.	18
1.1.6.6. Karhunen Outi Iivanantyttö	Kuj.H.6.	22
1.1.6.7. Naumanen Palaka Iivanantyttö	Kuj.H.7.	22
1.1.6.8. Huovinen Kristana Iivananpoika	Kuj.H.8.	22
1.1.6.9. Huovinen Platu Iivananpoika	Kuj.H.9.	22
Peittola Palaka Iivanantyttö	Kuj.H.1.1.	22
Omenainen Anni Tahvontyttö	Kuj.H.2.1.	23
Nykänen Moarie Tahvontyttö	Kuj.H.2.2.	23
Huovinen Vilho Kliimonpoika	Kuj.H.3.1.	23
Huovinen Iivana Hilippänpoika	Kuj.H.5.1.	23
Huovinen Petri Hilippänpoika	Kuj.H.5.2.	23
Nykänen Olka Hilippäntyttö	Kuj.H.5.3.	23
Nykänen Maria Hilippäntyttö	Kuj.H.5.4.	24
Huovinen Aleksanteri Hilippänpoika	Kuj.H.5.5.	24
Huovinen Nikolai Hilippänpoika	Kuj.H.5.6.	25
Karvonen Outi Hilippäntyttö	Kuj.H.5.7.	25
Huovinen Iivana Hilippänpoika	Kuj.H.5.8.	26
Huovinen Vasselei Hilippänpoika	Kuj.H.5.9.	26
Huovinen Iivana Hilippänpoika	Kuj.H.5.10.	26
Huovinen Oleksi Hilippänpoika	Kuj.H.5.11.	26

-----		26
1.1.7.1. Huovinen Jessu Vasseleinpoika	Kuj.H.1.	26
1.1.7.2. Huovinen Prokko Vasseleinpoika	Kuj.H.2	27
Niemi Mikko	Kuj.H.1.1.	27
-----		27
1.3.2.1. Huovinen Oleksi Hourinpoika	Kuj.H.1.	27
1.3.2.2. Huovinen Outokka Hourinpoika	Kuj.H.2.	27
Huovinen Anna Oleksintyttö	Kuj.H.1.1.	28
Huovinen Olka Outokkanyttö	Kuj.H.2.1.	28
-----		28
1.3.3.1. Huovinen Oksenie Ontreintyttö	Kuj.H.1.	28
1.3.3.2. Karhunen Outi Ontreintyttö	Kuj.H.2.	28
1.3.3.3. Saavinen Katti Ontreintyttö	Kuj.H.3.	28
-----		29
1.4.1.1. Huovinen Palaka Nihvontyttö	Hij.H.1.	29
1.4.1.2. Huovinen Vasselei Nihvonpoika	Hij.H.2.	29
1.4.1.3. Huovinen Ortjo Nihvonpoika	Hij.H.3.	29
1.4.1.4. Huotari Natalie Nihvontyttö	Hij.H.4.	31
1.4.1.5. Vatanen Maura Nihvontyttö	Hij.H.5.	32
1.4.1.6. Karhunen Nasto Nihvontyttö	Hij.H.6.	32
Huovinen Mikko Ortjonpoika	Hij.H.3.1.	32
Huovinen Heikki Ortjonpoika	Hij.H.3.2.	33
Huovinen Iivana Ortjopoika	Hij.H.3.3.	33
Saavinen Olga Ortjontyttö	Hij.H.3.4.	33
Kinnunen Anna Ortjontyttö	Hij.H.3.5.	33
Seppänen Helena Ortjontyttö	Hij.H.3.6.	34
Huovinen Vasili Ortjonpoika	Hij.H.3.7.	34
-----		34
1.4.4.1. Huovinen Issakka Ohvonpoika	Hij.H.1.	34
1.4.4.2. Huovisen Iivana Ohvonpoika	Hij.H.2.	34
1.4.4.3. Huovinen Riiko Ohvonpoika	Hij.H.3.	36
1.4.4.4. Lukkani Hoto Ohvontyttö	Hij.H.4.	37
Huovinen Santeri Issakkanpoika	Hij.H.1.1.	37
Moilanen Mari Issakkanyttö	Hij.H.1.2.	38
Väisänen Iita Issakkanyttö	Hij.H.1.3.	38
Huovinen Johannes Iivananpoika	Hij.H.2.1.	38
Huovinen Anna Iivananyttö	Hij.H.2.2.	38
Huovinen Olga Iivananyttö	Hij.H.2.3.	38
Huovinen Maria Iivananyttö	Hij.H.2.4.	38
Huovinen Irina Iivananyttö	Hij.H.2.5.	38
Huovinen Sanni Iivananyttö	Hij.H.2.6.	38
Huovinen Jussi Iivananpoika	Hij.H.2.7.	39
Huovinen Paavo Iivananpoika	Hij.H.2.8.	39
Huovinen Vilho Iivananpoika	Hij.H.2.9.	39
-----		39
1.4.5.1. Huovinen Miikkula Jaakkonpoika	Hij.H.1.	39
1.4.5.2. Huovinen Kostja Jaakkonpoika	Hij.H.2.	43
1.4.5.3. Karhunen Iivana Jaakonpoika	Hij.H.3.	43
1.4.5.4. Huovinen Sakari Jaakkonpoika	Hij.H.4.	44
1.4.5.5. Dobrinin Outi Jaakkontyttö	Hij.H.5.	44
1.4.5.6. Peksujev Manu Jaakkontyttö	Hij.H.6.	44
1.4.5.7. Huovinen Iro Jaakkontyttö	Hij.H.7.	44
1.4.5.8. Huovinen Oksenie Jaakkontyttö	Hij.H.8.	44

Huovinen Iro Miikkulantyttö	Hij.H.1.1.	44
Kekkonen Maikki Miikkulantyttö	Hij.H.1.2.	45
Huovinen Heikki Miikkulanpoika	Hij.H.1.3.	45
Huovinen Jaakko Miikkulanpoika	Hij.H.1.4.	45
Mannermaa Anni Miikkulantyttö	Hij.H.1.5.	45
Huovinen Outi Miikkulantyttö	Hij.H.1.6.	45
Korhonen Palaka Miikkulantyttö	Hij.H.1.7.	45
Huovinen Olka Miikkulantyttö	Hij.H.1.8.	46
Huovinen Natalie Miikkulantyttö	Hij.H.1.9.	46
Paso Maija Miikkulantyttö	Hij.H.5.1.10.	46
Huovinen Risto Kostjanpoika	Hij.H.2.1.	46

1.4.6.1. Lesonen Nasto Timontyttö	Hij.H.1.	47
1.4.6.2. Huovinen Riiko Timonpoika	Hij.H.2.	47
1.4.6.3. Huovinen Iro Timontyttö	Hij.H.3.	47
1.4.6.4. Torvinen Maro Timontyttö	Hij.H.4.	47
1.4.6.5. Huovinen Anni Timontyttö	Hij.H.5.	48
1.4.6.6. Remsu Tatjana Timontyttö	Hij.H.6.	48
1.4.6.7. Huovinen Matti Timonpoika	Hij.H.7.	48
1.4.6.8. Huovinen Mikko Timonpoika	Hij.H.8.	48
1.4.6.9. Huovinen Outi Timontyttö	Hij.H.9.	48

		48

Kuhmo

Huosiesvaara

1.1.3.1. Huovinen Ontrei Jyrkinpoika

Kuj.H.1.

Synt. 04.10.1845

Kuollut 14.09.1924, Kuhmo

1. Puoliso: Tatjana

Laj.

Latvajärvi

Lapset: Paro, Anni, Pekka, Nasto, Jyrki, Mikko ja Manu.

2. Puoliso: 1.1.5. Huovinen Moarie Mihheintyttö

A.Na.H.5.

(o.s. Bogdanov)

Synt. 1863, Akonlahti, Mihheinvaara

Kuollut 1899

3. Puoliso: 1.2. Dobrinin Outi Naluntyttö

A.Mu.D.2.

Synt. 1855, Akonlahti, Munankilahti

Kuollut 14.01.1935

Iivana Ahtosen muistaman mukaan myös **Ontrei Huovisen** perhe oli tullut Venäjän puolelta Saalasta, yhdessä Ahtosien kanssa. Iivana muisteli edelleen, että **Huovini Ontrei** olisi lähtenyt hallavuosina >>Saalaan>> Nurmeksen seudulta, samaa matkaa Ahtoni Kauron kanssa, mutta kerrottiin Rimmillä niinkin, että **Ontrei** olisi ollut sukuperältään Kuivajärven Huovisia.¹

Huosiesvaaraan asettunut **Huovini Ontrei** (kuoli 1924) ehti pitää kolme akkaa.

Ensimmäinen oli Tatjana Latvajärvestä. Tästä vaimosta ovat kaikki Ontrein lapset.

Toinen akka (v:sta 1898) oli Akonlahden Nakrislahden Mihheinvaaralta **Mihheintyttö Moarie (Bogdanov; synt. 1863)** Ontrei ja Mihhein Moarie ehtivät olla vain vähän aikaa naimisissa, kun Moarie kuoli (v. 1899); lapsia heillä ei ollut.

Ontrein kolmas vaimo oli Nalun tyttö **Outi Akonlahden Munankilahdesta**. Tämä Outi oli tunnettu parantaja ja tietäjä sekä sadunkertoja. Outin perinnettä on muistissa säilyttänyt hänen poikapuolensa Jyrin poika Omelie Huovinen, kuten myöhemmin selvitetää.

Ontrei ja Tatjana Huovisella oli kaikkiaan 7 lasta: Paro, Anni, Pekka, Nasto, Jyrki ja Mikko sekä Manu.²

Ontrei Jyrinpoika Huovinen oli syntynyt 1845, kuoli 14.09.1924. Hän asui Kuhmon puolella, ensin Rimmillä, sitten - vaihdettuaan taloa Uljaska Ahtosen kanssa - Huosiesvaaralla. **Ontrei Huovisesta** tulee puhe Rimmin kuvauksessa.³

1.1.3.2. Huovinen Marppa Jyrkintyttö

Kuj.H.2.

Synt. 1847

Lähde:⁴

Niskajärvi

Poavila

1.1.3.3. Huovinen Poavila Jyrinpoika

Kuj.H.3.

(Poavila (Pavla) Jegorovits Huovisen)

Synt. 1848, Kuivajärvi

Puoliso: 1.3.1.1. Pappinen Iro Tarassintyttö

Nij.P.1

(Irina Tarasovna Popova)

Synt. 25.05.1850, Niskajärvi

Kuollut 05.05.1933, Uhtua

Vihitty: 02.06.1875

Lapset: Ksenja, Timo, Moarie, Jeli, Ksenja, Anni, Olka ja Sirkei

Tarassiella ja Annilla oli vain yksi tyttö, **Iro** jonka myötä Tarassien taloon tuli kotivävy, **Poavila Jyrinpoika Huovinen** Kuhmon Huosiesvaarasta. Vävyn mukaan taloa ruvettiin kusumaan Poavilaksi. **Poavilalla ja Irolla** oli yksi poika ja viisi tyttöä.⁵

III.1. Tarasa Ossipovitsilla ja Anna Maksimovnalla oli yksi tytär Irina. Irina Tarasovna (25.05.1850-05.05.1933) vihittiin avioliittoon 02.06.1875 entisen Suomen kansalaisen niskajärveläisen talonpojan **Poavila (Pavla) Jegorovits Huovisen** (1848-) kanssa. Paavila Huovinen oli syntynyt Suomussalmen Kuivajärvellä. Hän oli Huovisten kantavanhempien Toarie ja Lari Huovisen vanhimman pojan Iivanan jälkeläisiä. Poavilan isä oli Iivanan poika Jyrki (04.10.1824-). Poavila muutti veljensä Andrein (Ontrei) kanssa 12.09.1870 Kuhmon Huosiesvaaralle, ja sieltä Niskajärvelle päätyen Tarasa Ossipovitsin taloon kotivävyksi. Vävyn mukaan taloa ruvettiin kutsumaan Poavilaksi.

Irina ja Poavila Huovisella oli seitsemän yhteistä lasta. Irinalla oli myös naimisiin mennessä ennen avioliittoa syntynyt tytär.⁶

1.1.3.4. Huovinen Ulitta Jyrkintyttö

Kuj.H.4.

Synt. 1858

Lähde:⁷

Kostamus Talo 47

Vatala, Leskinen

1.1.4.1. Vatanen Hekla Iknatantyttö

Kuj.H.1.

(Fekla Ignatievna Huovinen)

Synt. 1851, Kuivajärvi

Kuollut, Kostamus

Puoliso: 1.1.2.2.3. Vatanen Vasselei Mikitänpoika

Kos.V.3.

(Vasilij Nikitits Vadajev)

Synt. n. 1848 Kostamus, Vatala (Leskinen)

Vihitty 02.02.1875

Lapset: Suuri–Huotari, Mikko, Pieni–Huotari, Ekaterina, Ivan Fedot, Artemii, Hoto ja Tatjana

2 helmikuuta 1875 vihitty: Vasilij Nikitits Vadajev 27-v Kostamuksen kylästä, Vuokkiniemen pitäjästä ja Fekla Ignatjevna Huovinen 23-v Suomen Suur-Ruhtinaskunnasta, Uleborgin läänistä, Suomussalmen pitäjästä, torpparin tytär, ortodoksi-uskovainen. Kumpikin ensimmäiseen avioliittoon.⁸

Kostamus v. 1890, Talo 451

Lapset (Nikitina) Vasilij 44 v.

Vas. v. Fekla 39 v.

Lapset Feodor 18 v. Nikita 15 v. Feodor 12 v. Joann 3 v. Fedosia 9 v. ja Ekaterina 7 v.⁹

Kostamus v. 1910, Talo 225

Vasilij Nikit. Vadajev 64 v.

Vaimo Fekla Ignatieva 58 v.

Lapset Feodor (1) 38 v. Nikita 35 v. Feodor (2) 32 v. Joann 23 v. Artemij 19 v. Fedot 19 v. Ekaterina 27 v.

Feodor (1) v. Varvara Kirilova 38 v.

Lapset Artemij 9 v. Nikita 8 v. Feodor 7 v. Sofia 4 v. Tatjana 3 v.

Nikit. v. Pelagia Antipina 27 v.

Lapset Pavel 3 v. ja Irina 5 v.

Feodor (2) v. Anastasia Samsonova 33 v.

Lapset Anna 8 v. ja Elena 6 v.¹⁰

Vuonna 1858 kerrotaan Vasilij Nikitanpoika Vatasen talossa olleen 4 mies ja 3 työntekijää.

Vuonna 1866 3 miestä ja 5 naista, talojen lukumäärä 1, piharakennuksia 2, Peltoa n. 1,5 a, heinämaata n. 8 a, lehmiä 2, lampaita, 5 ja 2 venettä. Elinkeinona kotityöt.¹¹

Hekla (Fekla) Iknatantytön nai Kostamukseen Vatani Vasselei. Heillä oli useita lapsia, mm. »Suuri-Huotari» ja »Pieni-Huotari»; kaikki jäivät rajan taakse.¹²

Vuokinsalmi Talo 11

Levanvaara

1.1.4.2. Samatajeva Varvana Iknatantytö

Kuj.H.2.

(Huovinen)

Synt. 1857, Kuivajärvi

Kuollut, Kuivajärvi

Puoliso: 1.1. Samatajev Onuhrie Leonteinpoika

Vus.S.

(Anufrei Samatajev)

Vuokinsalmi

Kuollut n. 1905

Lapset: Oleksi, Akei, Natalie, Jeli ja Okahvien

Lähde:¹³

Varvana Iknatantytö oli Onuhrie Samatajevin akkana Vuokinsalmen Levanvaarassa. Vanhana Onuhrie otti Varvanan, mutta lapsia tuli silti viisi: pojat Oleksi ja Akei, jotka jäivät Levanvaaraan elämään, tytöistä Natalie oli naimaton, Jeli avioitui Kostamukseen ja Okahvien nai Tiitan Ohvo Latvajärvelle. Varvana oli tunnettu itkijä, jäi nuorena leskeksi ja itki leskeyttään ja köyhyyttään, sillä perheen elämä oli usein kerjuun varassa. Varvana oli vielä elossa, kun raja meni umpeen.¹⁴

Levanvaaran **Onuhrie oli sukunimeltään Samatajev**. Hän oli kahdesti naimisissa. Ensimmäinen vaimo josta oli yksi tyttö (naimisissa Nakrislahdessa Vasselei Bogdanovin kanssa), oli Maksiman tytär Lukki Vuokinsalmesta. **Toinen vaimo oli Varvana Iknatantytty Huovinen Kuivajärvestä**. Heillä oli viisi lasta: pojat Oleksi ja Akei, jotka jäivät kotitaloon Levanvaaraan, sekä kolme tyttäret: vanhapiika Natalie, Kostamukseen naitu Jeli ja Latvajärveen Tiitan Ohvolle mennyt Okahvie. Molemmat pojat olivat vielä elossa ensimmäisen maailmansodan aikana. Oleksin ensimmäinen vaimo oli Latvajärvestä (kuoli isoonrokkoon), toinen vaimo Oksenie oli Niskajärvestä Hovatta ja Iro Lesosen tytär. Akei oli nainut Akonlahdesta Triihposen Maksiman tytön Palakan, sukunimeltään Arttemjev; Maksimasta kerrotaan, että hän oli kaatanut 18 karhua.¹⁵

1.1.4.3. Huovinen Huotari Iknatanpoika

(Feodor)

Synt. 1858, Kuivajärvi

Kuollut 1938

1 Puoliso: Marttinen Olona Ontrontytty

Kivijärvi

2 Puoliso: 1.2.10. Karhunen Oksenie Iivanantytty

(Oksenie Kargujeva)

Synt. 1868, Latvajärvi

Kuollut 1945

Lapset: Moarie

3 Puoliso: Outi

Akonlahti

Kuj.H.3.

Kij.M.1.2.

Laj.K.10.

Oksenie, synt. 1868, kuoli 1945, naimisissa **Huotari Huovisen** kanssa Kuivajärvässä.¹⁶

Marttini Ontron tytär Olona oli naimisissa **Iknattaini Huotarilla** (sukunimi Huovinen) Kuivajärvässä; hän kuoli lapsivuoteeseen. **Sitten Huotari nai Latvajärvestä »Suuren Iivanan» Oksenien**, ja heidän tyttärensä on Kuivajärven Karhusen vanhaemäntä Moarie.¹⁷

Huotari (Feodor) Iknatanpoika Huovinen oli syntynyt 1857, kuoli 1938. **Huotarin ensimmäinen vaimo oli Kivijärven Marttisia, Ontron ja Outokkaisen Mauran tytär Olona**, jonka Suomeen siirtynyt veli Iivana oli Vienan perinteen suurkerääjä, ja sisar, Vuokkiniemen Kaskolaan naitu Moarie Remsu tunnettu sadun ja runon osaaaja. Olonan kuoltua synnytykseen Huotari oli leskenä kuusi vuotta. Huotarilla oli huono sisäänlämpiävä pirtti, jonka tilalle hän aikoi ennen uuden vaimon ottoa rakentaa uloslämpivän. Vaan kun tuli keväällä Kuivajärvässä Miikkulan praasniekka, jonne saapui väkeä Latvajärvestä saakka, niin katrelia kisattaessa hän mieltyi erääseen **Latvajärven tyttöön, Okseniehen**, joka heti praasniekasta jäi Kuivajärveen, ei halveksinut Huotarin sisäänlämpiävää pirttiä. Sitten he yhdessä menivät Oksenien isältä Iivanalta (»Karhu-Iivanalta») kysymään, mitä hän naimiskaupasta arveli. Isä oli pahoillaan, mutta antoi luvan: »Vielähän niitä miula jäi, eipähän tuo ollut ainut tyttö!» Iivanaa kutsuttiin »Suureksi Iivanaksi>>, vaikka hän oli huomiota herättävän pienikokoinen. »Senkö tähän silma kutsutah Suureksi Iivanaksi, jotta siula ois hyva mieli?» ihmettelivät lapset. - Oksenien äiti oli Perttuni Iro, sokean Miihkali Perttusen serkku.

»Suuren Iivanan» eli Iivana Karhusen ja Iron lapset olivat: (pojat) Veto; Ortjo, jonka vaimo Oksenie oli Latvajärven Nauvunvaaralta; he tulivat 1. maailmansodan jälkeen Suomeen, jossa heidän tyttärensä meni naimisiin Suomussalmen kirkolla kauppianaan toimineen (v.1882 syntyneen) vuokkiniemeläisen Teppo 1. Teppana Seppäsen (alk. Loginov) kanssa; Iivana; Maksima, joka kaatui Japanin sodassa; Vasselei; Petri, oli Saksan sodassa 6 vuotta vankina; (tytöt) *Oksenie, synt. 1868, kuoli 1945, naimisissa Huotari Huovisen kanssa Kuivajärvässä*; Moarie, hänen aviomiehensä Niikkana oli Latvajärven Haapavaaralta; Anni oli samoin naitu Haapavaaralle, aviomies Arhipan Simana.¹⁸

Kuivajärvi

Alanko

(Törö-Miikkula)

1.1.4.4. Huovinen Miikkula Iknatanpoika

Kuj.H.4.

(Nikolai)

Synt. 06.12.1866, Kuivajärvi

Kuollut 10.03.1949

Puoliso: 1.4.3. Karhusen Onussa Vasseleintyttö

Vus.K.3.

(Anisja)

Synt. 25.12.1871, Vuokinsalmi

Kuollut 06.12.1951

Vihitty: 21.07.1891

Lapset: Oksenie, Moarie, Tatjana, Petri, Iivana, Anni ja Petri

>>Karhu Vasselei>> ja Domna Huovisen isä Hilippä (Karhunen) olivat veljekset. johon lisäksi kuuluivat: **Onussa, joka oli Miikkula Huovisen (>>Törö-Miikkulan>>) vaimo.**¹⁹

Onussa Miikkula Huovisen eli >>Törö-Miikkulan>> kanssa samoin Kuivajärvässä.²⁰

Miikkula (Nikolai) Iknatanpoika Huovinen, synt. 06.12.1864, kuoli 10.03.1949. Hänen vaimonsa **Onussa (Anisja) oli Vuokinsalmesta Karhusen Vasselein tytär**, synt. 25.12.1871, kuollut 06.12.1951. **Miikkula Huovinen** oli syntynyt suurena hallavuonna. Hän oli kertonut kuulleensa, että hän oli ollut kolmen yön ikäinen, kun äidin piti lapsi jättää. ja lähteä. kerjuulle leipää. etsimään. Siskot jäivät vauvaa hoitamaan. Niin huono oli kuitenkin hoito, että. kun äiti tuli kerjuulta, niin lapsella ei ollut takapuolessa yhtään nahkaa, kaikki nahka oli lähtenyt, kun lasta ei ollut yhtään hoivattu.

Mutta niin vankka mies tuli Miikkulasta, että ei ollut Kuivajärvässä eikä Hietajärvässä ketään, joka olisi voimissa hänelle vertoja vetänyt. Miikkula ei ollut puhelias, ei nauraja, eikä mikään »tyhjän kopasija». »Sillä sai sen Törö-Miikkulan nimen sitte kun se aina paremmin kuunteli ei kun puhu.»

Törö-Miikkulan voimista Moarie Karhunen kertoi edelleen: Akonlahteen oli ennen kinttupolku ja soilla kapulaportaat. Akonlahdesta Törö-Miikkula kantoi 100 kilon kahvisäkin, ja »kahentoista kilon sokeritoppa vielä oli keässä ta toisessa». Törö-Miikkulan veljellä kun oli kauppa, niin Miikkula oli hänellä rahtimiehenä. Miikkulalla oli pieni hevonen, jolla hän talvella veti rahtia. Jauhoa vedettiin Kuhmosta, josta Hietajärveen tulee 80 km. Miikkula pani hevoselleen samanlaisen kuorman kuin sellaisetkin rahdinvetäjät, joilla oli vankka hevonen. Miikkulan hevonen kyllä jaksoi vetää toisten perässä hyvää tietä, mutta kun tuli vastatermä, niin voimat eivät riittäneet. Silloin ukko tarttui molemmin käsin reen ketaroista, ja kuorma nousi termän päälle niinkuin hyvienkin hevosten kuormat.

Miikkula ja Onussa Huovisen lapsia olivat (ikäjärjestyksessä): Oksenie, Moarie, Tatjana, Petri, Iivana, Anni ja Petri. Lyhyt esittely heidän kohtaloistaan: Okseniella (synt. 1891, kuoli 1965) oli miehenä akonlahtelainen Timon Kirilä (häinkin nyt jo kuollut), joka oli kauppiana ensin Juuan Ahmovaarassa, sitten Ilomantsin Sonkajassa. Moarie eli Manu (synt. 1895) oli Poavilan Sirkein toinen vaimo Niskajärvässä (Sirkein ensimmäinen akka oli ollut Riion Tomna Saarijärvestä). Tatjanan (synt. 1898, kuoli 1955) mies oli Vuokinsalmesta Iivana Karhunen (Domna Huovisen veli), viimeisiä vienankarjalaisia kulkukauppiaita, joka elää Juuan Ahmovaarassa. Petri syntyi 1900, kuoli 1903. Iivana eli Johannes (synt. 1903) isännöi Kuivajärvässä Alangon taloa; vaimo Olka (synt. 1904) on Iivana ja Varvana Ahtosen tytär Kuhmon Rimmiltä. Annin (synt. 1908, kuoli 1953) nai Kuivajärven vartion rajamies Väinö Hermanninpoika Myllykangas (muuttivat Lehtimäen pitäjään). Toinen Petri kuoli häinkin lapsena (synt. 1912, kuoli 1914).²¹

Vuokinsalmi Talo 4

Petrinen

1.1.4.5. Vatanen Anni Iknatantyttyö

(Huovinen)

Synt. Kuivajärvi

Kuollut, Vuokinsalmi

Puoliso: Vatanen Iivana Petrinpoika

(Harlantjev)

Synt. Vuokinsalmi

Kuj.H.5.**Vus.V.**

Anni Iknatantytön nai Petrisen Iivana (sukunimi Harlantjev) niin ikään Vuokinsalmeen. Pariskunnalla ei ollut lapsia.²²

Petrisen eli Vatasen Iivanan talo (kartassa n:o 4) oli aivan Oleksi Ohvonpoika Karhusen uudistalon naapurissa. Iivana oli ahne tupakalle. Tätä heikkoutta kylän nuoret käyttivät hyväkseen: kun Iivanalle antoi tupakkaa, tämä salli tanssittavan pirtissään. Iivanan vaimo oli Anni Iknatantyttyö Kuivajärvestä. Pariskunnalla ei ollut omia lapsia, mutta oli ottopoika Onissiman Trohkima (sukunimi Harlantjev) samasta kylästä. Trohkima teki 1. maailmansodan jälkeen pirtin Saavan talon likelle (kartassa n:o 14), missä hänen peltonsa olivat, ja vanha Iivanan talo jäi autioksi.²³

Akonlahti**Tetriniemi****1.1.4.6. Huovinen Outi Iknatantyttyö**

(Jevdokija Ignatovna Huovinen)

Synt. 1856, Kuivajärvi

Kuollut, Akonlahti, Tetriniemi

Puoliso: Miikkula Patruuninpoika

(Nikolai Naumanov)

Synt. 1851, Tetriniemi

Lapset: Poavila, Agafja ja Jedokija

Kuj.H.6.**A.Te.B.1.**

Outi Iknatantyttyö oli naimisissa Tetriniemessä. Patruunin Miikkulalla. Heillä oli poika Poavila ja tyttäjä; kaikki jäivät rajan taakse.²⁴

Kuivajärvi

(Iknatan-ottotyttyö)

1.1.4.7. Huovinen Matro Miihkalintyttyö

(Matrona Mihailovna Bogdanova)

Synt. n. 1888, Akonlahti, Hukkasalmi

Kuollut, Kuivajärvi

Kuj.H.7.**A.Hs.B.1.**

Vielä oli Iknatta ja Iro Huovisella ottotytär Matro (Matrona), joka oli Akonlahden Bogdanoveja, Kannon Miihkalin ja Ulitan tytär. Matro joka oli syntynyt n. v.1888, asui Iivanan poikien (ks. seur.) Iivanan ja Hilipän talossa, teki talon töitä ja sai palkakseen ruoan ja vaatteet. Juuri tätä Matroa, Kuivajärven yli ehättäjäänsä, Kianto kuvaa kauniisti muistelmassaan »Vuokkia vaeltamassa», josta kirjamme ensimmäisessä luvussa on ote.²⁵

Kuivajärvi**Karhunen Moarie Huotarintyttyö**

(Huovinen)

Synt. 16.11.1893, Kuivajärvi

Kuollut 20.10.1990

Puoliso: Karhunen Huoti Teronpoika

Synt. 04.09.1885, Kontokki

Kuoli 15.02.1962

Kuj.H.3.1.**Vus.K.1.4.1.**

Vihitty: 1911

Lapset: Juhani, Heikki, Mikko ja Tero

Suomussalmen Kuivajärven kylän kunniavanhus **Muarie Karhunen** on siirtynyt tuonilmaisiiin 20.10.1990

Muarie syntyi 16.11.1893 Kuivajärven kylässä ja oli, kuten useimmat kuivajärveläiset, sukuaan Huovisia; isä oli Huotari Ikanatanpoika Huovinen, äiti Oksenie Iivanantytär Karhunen Vuokkiniemen kuulusta runokylästä Latvajärvestä.

Kun Muarie oli 17-vuotias neito, häneen iski silmänsä Karhusen Huoti, kahdeksan vuotta vanhempi Kontokin poika. Muarie suostui kosintaan eikä suvullakaan ollut mitään liittoa vastaan. Kun kihlat oli vaihdettu, Muarien isä Huotari ja Huotin setä Vatei löivät kättä. Seuraavana aamuna nuoripari vihittiin Akonlahden kirikössä.

Muarie oli vielä kotonaan antilaana pari viikkoa, minkä jälkeen vietettiin perinteiset häät, joissa patvaskana oli Hietajärven kuulu tietäjä Pikku Miina ja itkettäjänä Iivana Huovisen vaimo Muarie. Tulohäät pidettiin asiaankuuluvuin menoin Kontokissa. Tämä tapahtui vuonna 1911.

Kontokissa **Muarie ja Huoti** eleivät muutamia vuosia maata viljellen ja hoitaen Huotin veljien kera kauppa. Huotin isä Siitarin Tero itse kaupitsi Inkerinmaalla Seropitsan kylässä.²⁶

TIETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 745

Signum: 284: 2

Nauhapaikka: A 0325 - 0545

Kesto: 0.15

Kopiotiedot: b:00284_2az_sh_8

Kieli: karjala

Pitäjä: Suomussalmi

Kylä: Kuivajärvi

Alue:

Kielenopas: **Karhunen, o.s, Huovinen, Maria**

Sukupuoli: n

Syntymäaika:

Ikä: 63

Syntymäpaikka:

Elämänvaiheet:

NAuhoitusaika:

Nauhoituspaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi

Haastattelija: Silvennoinen, Martti

Vapaa kommentti: Nauhoite on kopio Yleisradiosta (tekn.). Vrt. nauhoite 3725: 2.²⁷

TIETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 6847

Signum: 3725: 2

Nauhapaikka: B 0000 - loppu

Kesto: 0.3

Kopiotiedot:

Kieli: karjala

Pitäjä: Suomussalmi

Kylä: Kuivajärvi

Alue:

Kielenopas: **Karhunen, o.s. Huovinen, Maria**

Sukupuoli: n

Syntymäaika: 16.11.1892

Ikä:

Syntymäpaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi

Elämänvaiheet: Elänyt synnyinkylässään sekä välillä Kontokisa ja Inkerissä.

NAuhoitusaika: 8.9.1964

Nauhoituspaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi

Haastattelija: Virtaranta, Pertti; Rekunen, Jorma.²⁸

TIETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 6848

Signum: 3726: 1

Nauhapaikka: A 0000 - B 0570

Kesto: 0.5
 Kopiotiedot:
 Kieli: karjala
 Pitäjä: Suomussalmi
 Kylä: Kuivajärvi
 Alue:
 Kielenopas: **Karhunen, o.s. Huovinen, Maria**
 Sukupuoli: n
 Syntymäaika: 16.11.1892
 Ikä:
 Syntymäpaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi
 Elämänvaiheet: Elänyt synnyinkylässään sekä välillä Kontokisa ja Inkerissä.
 NAuhoitusaika: 8.9.1964
 Nauhoituspaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi
 Haastattelija: Virtaranta, Pertti; Rekunen, Jorma
 Vapaa kommentti: Nauhan loppuosa tyhjä (tekn.). Kielenoppaan etunimi on Mari ja syntymäpäivä 16.11.1892. ²⁹

TIETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 12014

Signum: 6964: 2 c
 Nauhapaikka: B 0295 - loppu
 Kesto:
 Kopiotiedot:
 Kieli: karjala
 Pitäjä: Suomussalmi
 Kylä: Kuivajärvi
 Alue:
 Kielenopas: **Karhunen, o.s. Huovinen, Maria**
 Sukupuoli: n
 Syntymäaika: 16.11.1892
 Ikä:
 Syntymäpaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi
 Elämänvaiheet: Elänyt synnyinkylässään sekä välillä Kontokissa ja Inkerissä.
 NAuhoitusaika: 10.8.1967
 Nauhoituspaikka: Kuhmo, Rimminkylä, Viettolan kammari
 Haastattelija: Virtaranta, Pertti; Virtaranta, Helmi. ³⁰

TIETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 12018

Signum: 6965: 1 c
 Nauhapaikka: A 0000 - B loppu
 Kesto:
 Kopiotiedot:
 Kieli: karjala
 Pitäjä: Suomussalmi
 Kylä: Kuivajärvi
 Alue:
 Kielenopas: **Karhunen, o.s. Huovinen, Maria**
 Sukupuoli: n
 Syntymäaika: 16.11.1892
 Ikä:
 Syntymäpaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi
 Elämänvaiheet: Elänyt synnyinkylässään sekä välillä Kontokissa ja Inkerissä.
 NAuhoitusaika: 10.8.1967
 Nauhoituspaikka: Kuhmo, Rimminkylä, Viettolan kammari
 Haastattelija: Virtaranta, Pertti; Virtaranta, Helmi. ³¹

TIETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 15013

Signum: 8900: 2
 Nauhapaikka: B 0000 - loppu
 Kesto: 0.3
 Kopiotiedot:
 Kieli: karjala
 Pitäjä: Suomussalmi
 Kylä: Kuivajärvi
 Alue:

Kielenopas: **Karhunen, o.s. Huovinen, Maria**

Sukupuoli: n

Syntymäaika: 16.11.1892

Ikä:

Syntymäpaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi

Elämänvaiheet: Elänyt synnyinkylässään sekä välillä Kontokisa ja Inkerissä.

NAuhoitusaika: 9.8.1970

Nauhoituspaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi

Haastattelija: Virtaranta, Pertti.³²

IETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 15014

Signum: 8901: 1

Nauhapaikka: A 0000 - 0449

Kesto: 0.2

Kopiotiedot:

Kieli: karjala

Pitäjä: Suomussalmi

Kylä: Kuivajärvi

Alue:

Kielenopas: **Karhunen, o.s. Huovinen, Maria**

Sukupuoli: n

Syntymäaika: 16.11.1892

Ikä:

Syntymäpaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi

Elämänvaiheet: Elänyt synnyinkylässään sekä välillä Kontokisa ja Inkerissä.

NAuhoitusaika: 9.8.1970

Nauhoituspaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi

Haastattelija: Virtaranta, Pertti.³³

TIETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 19770

Signum: 12058: 1

Nauhapaikka: A 0000 - B loppu

Kesto: 1

Kopiotiedot:

Kieli: karjala

Pitäjä: Suomussalmi

Kylä: Kuivajärvi

Alue:

Kielenopas: **Karhunen, o.s. Huovinen, Maria**

Sukupuoli: n

Syntymäaika: 16.11.1892

Ikä:

Syntymäpaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi

Elämänvaiheet: Elänyt synnyinkylässään sekä välillä Kontokissa ja Inkerissä.

NAuhoitusaika: 29.8.1975

Nauhoituspaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi

Haastattelija: Virtaranta, Pertti.³⁴

TIETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 19771

Signum: 12059: 1

Nauhapaikka: A 0000 - B loppu

Kesto: 1

Kopiotiedot:

Kieli: karjala

Pitäjä: Suomussalmi

Kylä: Kuivajärvi

Alue:

Kielenopas: **Karhunen, o.s. Huovinen, Maria**

Sukupuoli: n

Syntymäaika: 16.11.1892

Ikä:

Syntymäpaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi

Elämänvaiheet: Elänyt synnyinkylässään sekä välillä Kontokissa ja Inkerissä.

NAuhoitusaika: 29.8.1975

Nauhoituspaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi
 Haastattelija: Virtaranta, Pertti
 Vapaa kommentti: Mukana myös Marian poika Heikki, s. 1925. ³⁵

TIETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 19772

Signum: 12060: 1
 Nauhapaikka: A 0000 - B loppu
 Kesto: 1
 Kopiotiedot:
 Kieli: karjala
 Pitäjä: Suomussalmi
 Kylä: Kuivajärvi
 Alue:
 Kielenopas: Karhunen, o.s. Huovinen, Maria
 Sukupuoli: n
 Syntymäaika: 16.11.1892
 Ikä:
 Syntymäpaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi
 Elämänvaiheet: Elänyt synnyinkylässään sekä välillä Kontokissa ja Inkerissä.
 NAuhoitusaika: 30.8.1975
 Nauhoituspaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi
 Haastattelija: Virtaranta, Pertti. ³⁶

TIETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 19774

Signum: 12061: 1 b
 Nauhapaikka: A 0000 - B loppu
 Kesto:
 Kopiotiedot:
 Kieli: karjala
 Pitäjä: Suomussalmi
 Kylä: Kuivajärvi
 Alue:
 Kielenopas: Karhunen, o.s. Huovinen, Maria
 Sukupuoli: n
 Syntymäaika: 16.11.1892
 Ikä:
 Syntymäpaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi
 Elämänvaiheet: Elänyt synnyinkylässään sekä välillä Kontokissa ja Inkerissä.
 NAuhoitusaika: 31.8.1975
 Nauhoituspaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi
 Haastattelija: Virtaranta, Pertti. ³⁷

TIETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 19777

Signum: 12062: 1 a
 Nauhapaikka: A 0000 - B loppu
 Kesto: 1
 Kopiotiedot:
 Kieli: karjala
 Pitäjä: Suomussalmi
 Kylä: Kuivajärvi
 Alue:
 Kielenopas: Karhunen, o.s. Huovinen, Maria
 Sukupuoli: n
 Syntymäaika: 16.11.1892
 Ikä:
 Syntymäpaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi
 Elämänvaiheet: Elänyt synnyinkylässään sekä välillä Kontokissa ja Inkerissä.
 NAuhoitusaika: 31.8.1975
 Nauhoituspaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi
 Haastattelija: Virtaranta, Pertti. ³⁸

TIETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 19779

Signum: 12063: 1 a
 Nauhapaikka: A 0000 - 0410

Kesto: 0.15
 Kopiotiedot:
 Kieli: karjala
 Pitäjä: Suomussalmi
 Kylä: Kuivajärvi
 Alue:
 Kielenopas: **Karhunen, o.s. Huovinen, Maria**
 Sukupuoli: n
 Syntymäaika: 16.11.1892
 Ikä:
 Syntymäpaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi
 Elämänvaiheet: Elänyt synnyinkylässään sekä välillä Kontokissa ja Inkerissä.
 NAuhoitusaika: 31.8.1975
 Nauhoituspaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi
 Haastattelija: Virtaranta, Pertti.³⁹

TIETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 19785

Signum: 12065: 1
 Nauhapaikka: A 0000 - B loppu
 Kesto: 1
 Kopiotiedot:
 Kieli: karjala
 Pitäjä: Suomussalmi
 Kylä: Kuivajärvi
 Alue:
 Kielenopas: **Karhunen, o.s. Huovinen, Maria**
 Sukupuoli: n
 Syntymäaika: 16.11.1892
 Ikä:
 Syntymäpaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi
 Elämänvaiheet: Elänyt synnyinkylässään sekä välillä Kontokissa ja Inkerissä.
 NAuhoitusaika: 1.9.1975
 Nauhoituspaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi
 Haastattelija: Virtaranta, Pertti.⁴⁰

Nykänen Oksenie Miikkulantyttö

Kuj.H.4.1.

(Huovinen)

Synt. 1891

Kuollut 1965

Puoliso: Nykänen Kirilä Timonpoika

A.Ny.N.1.1.

Akonlahti

Lapset: Viktor, Anna, Maria, Mikko, Pekka, Olga.

Okseniella (synt. 1891, kuoli 1965) oli miehenä akonlahtelainen **Timon Kirilä** (hänkin nyt jo kuollut), joka oli kauppiana ensin Juuan Ahmovaarassa, sitten Ilomantsin Sonkajassa.⁴¹

Huovinen Moarie Miikkulantyttö

Kuj.H.4.2.

Synt. 1896, Kuivajärvi

Kuollut 1943

Puoliso: Huovinen Sirkei Poavilanpoika

K.Hu.H.3.8.

Synt. Niskajärvi

Lapset: Senja, Santeri, Viktor ja Lauri

Poika **Sirkei** nai ensin **Saarijärvestä Riion Tomnan**, ja kun Tomna kuoli, niin vielä samana vuonna **Sirkei nai Miikkulan tytön Moarien Kuivajärvestä**.⁴²

Moarie eli Manu (synt. 1895) oli **Poavilan Sirkein toinen vaimo Niskajärvestä** (Sirkein ensimmäinen akka oli ollut **Riion Tomna Saarijärvestä**).⁴³

IV.8. **Sergei Poavilanp.** Syntymätietoja ei löytynyt perheen yhteydestä. Olisikko niin, että Sergei olisi sittenkin Tarasan ja Sofian yhteinen lapsi syntynyt 1889. Sofian lapsi syntyi kaksi kuukautta ennen Tarasan ja Sofian vihkimistä. Sergei olisi sitten varttunut sisarpuolensa Irinan ja hänen miehensä Poavilan perheessä. Toisesta vaimosta Sofiasta en ole sanut mitään tietoja suvun elossa olevilta omaisilta.

Sergei Pavlovits asui kotikylässään Niskajärvellä siihen asti kun kylä hävitettiin. Sergei Pavlovits avioitui kaksi kertaa. Ensimmäinen vaimo oli **Riion Tomna** Karjalan Saarijärveltä s. 1896, k.1923 synnytykseen. Toinen vaimo oli **Nikolai Huovisen tytär Maria (Moarie)** Suomussalmen Kuivajärveltä s. 1896. Vangittu 1937, kuollut 1943.⁴⁴

Karhunen Tatjana Miikkulantyttö

Kuj.H.4.3.

(Huovinen)

Synt. 1898, Kuivajärvi

Kuollut 1955

Puoliso. Karhunen Iivana Hilipänpoika

Vus.K.2.8.

Synt. 07.01.1891, Vuokinsalmi

Tatjanan (synt. 1898, kuoli 1955) mies oli Vuokinsalmesta **Iivana Karhunen** (Domna Huovisen veli), viimeisiä vienankarjalaisia kulkukauppiaita, joka elää Juuan Ahmovaarassa.⁴⁵

Iivana on itse minulle v.1968 ja 1972 selviteltyt elämänsä vaiheita. Iivana (Jussi) Karhunen (synt. 07.01.1891) tuli Suomeen 1921 aluksi Kajaaniin ja asettui v. 1922 Juuan Ahmovaaraan, jossa edelleen asuu. Iivanan vaimo Tatjana oli Kuivajärvestä Miikkula Huovisen ja tämän Vuokkiniemessä syntyneen vaimon Onussa Vasseleintyttö Karhusen tytär. Tatjana kuoli 1955. - Iivana kävi kolme vuotta suomalaista koulua Kuivajärvessä (opettajana Sakari Jouhki) ja vuoden venäläistä koulua Akonlahdessa. Akonlahdessa pojan kortteeripaikka oli Huotari Bogdanovin talo; Huotarin vaimo Jupla Nykäsen tyttö Outi oli Iivanan äidin sisko. Akonlahden koulunkäynnistä ei ollut mainittavia tuloksia, sillä koulua piti venäläinen pappi, joka oli aina humalassa - muuten mukava mies -, ja lapset tekivät mitä halusivat. - Samanlainen juoppo oli nruuten Akonlahden seuraavakin pappi, josta Iivana Karhunen oli kuullut: Kontokissa oli Iljan päivän praasniekka, jonne kyseinen Akonlahden pappi meni >>kirikköh, sluusimah», ts. jumalanpalvelusta pitämään. Mutta viina maistui liian hyvältä, pappi joi itsensä humalaan ja nukahti pihalle. Pojat leikkasivat saksilla puolen päätä paljaaksi - papillahan oli pitkät hiukset -, ja pappi ei tiennyt mitään. Kun hän vihdoinkin heräsi ja huomasi mitä oli tapahtunut, oli hänen leikattava toinenkin puoli päätä paljaaksi, ettei näyttäisi niin pahalta. Tämän tapauksen jälkeen pappi ei enää iljennyt olla Akonlahdessa, vaan lähti pois. Nyt pantiin papiksi vanha >>tiekka>> eli lukkari, joka oli Akonlahden karjalaisia (sukujaan Artemjev).

Jo 12-vuotiaana Iivana lähti kauppamatkoille yhdessä setänsä Vafein kanssa. Kirjoitustaidottomalle sedälle veljenpoika oli tuiki tarpeellinen, sillä kauppiaan oli laadittava myös velkakirjoja, kun kaikki asiakkaat eivät voineet heti ostoksiaan maksaa. Kolme vuotta Iivana oli Inkerinmaalla. Pitkä matka jäi mieleen: ensin Kirilä Miikkulanpoika Bogdanovin (Vuokkiniemen Rimpirannasta) kanssa hevosella Juukaan, sieltä Joensuuhun, edelleen Käkisalmeen, josta jäätietä pitkin yli Laatokan Pietariin ja Inkerinmaalle. Inkerissä Vafei ja Iivana liikkivat hevospelillä. Kortteeripaikka oli Kelosin kylässä, ja myyntialueena etenkin Spankkovan seurakunta. Heilä oli myytävänä kankaita ja valmiita vaatteita, joita ostivat Pietarista, Iivanan muistaman mukaan enimmäkseen venäläisen Saro(h)van ja Akonlahden Sappovaarasta lähteneen Nikolai Bogdanovin liikkeistä.

Myöhemmin Iivana teki kauppaa Turun ja Salon seuduilla. Vakituinen kortteeripaikka oli Kemiössä Iivanan langon (Anni-siskon miehen) Akima Rugojevin luona. Sieltä käsin käytiin mm. Sauvossa, Karunassa, Paimiossa ja Paraisillakin. Kemiön ja Paraisten ruotsinkieliset olivat ystävällistä väkeä, vaikkei heidän kieltäänkään paljon osannut, muisteli Iivana, - yhtä mukavia he olivat kuin inkeriläisetkin. Mutta Turun puolen suomalaiset olivat kovin ylpeitä. Vuonna 1912 Iivana joutui Vienan Kemiin sotasyyniin, sitten v. 1914 Muurmannin rataa rakentamaan, ja

kaupanteko jäi aina siihen asti kunnes hän asettui asumaan Juukaan. Juuassa Iivana on harjoittanut kulkukauppaa näihin vuosiin saakka. Vielä 1969 hän sai maaherralta kuikukaupan harjoittamiseen tarvittavan lupakirjan kolmeksi vuodeksi; lupa päättyy 31.07.1972, minkä jälkeen 81-vuotias Iivana vihdoon lopettaa kaupanteon. Kun viimeksi kävin Iivana Karhusen luona 22.06.1972, kertoi hän vielä edellisellä viikolla tehneensä pitkän kauppakierroksen polkupyörällä. Iivanan kaupitsemisalueeseen kuuluivat Enon, Kontiolahden, Pielisjärven, Polvijärven ja Juuan pitäjät. Hänen repussaan, joka painoi n. 50 kg, oli vaatetavaraa: miesten paitoja, housuja, puseroita, naisten leninkejä, kerrastoja ja huiveja. Tavaransa hän viime aikoina kilvi ostamassa Joensuusta Pankakosken tukkuliikkeestä. Viimeiset kaksi vuotta Iivana liikkui polkupyörällä ja talvella potkukelkalla, mutta sitä ennen hevosella. Kortteeripaikat olivat yleensä aina samat, eikä niissä tavallisesti veloitettu mitään yösjasta enempää kuin ruuastakaan.⁴⁶

Huovinen Petri Miikkulanpoika

Kuj.H.4.4.

Synt. 1900

Kuoli 1903

Petri syntyi 1900, kuoli 1903.⁴⁷

Kuivajärvi

Alanko

Huovinen Iivana Miikkulanpoika

Kuj.H.4.5.

Synt. 1903

Kuollut 1987

Puoliso: Ahtonen Olka Iivanantytö

Ri.A.3.3.

Synt. 1904 Kuhmo, Rimpi

Iivana eli Johannes (synt. 1903) isännöi Kuivajärven Alangon taloa; vaimo **Olka** (synt. 1904) on Iivana ja Varvana Ahtosen tytär Kuhmon Rimmiltä.⁴⁸

Myllykangas Anni Miikkulantytö

Kuj.H.4.6.

(Huovinen)

Synt. 1908

Kuoli 1953

Puoliso: Myllykangas Väinö

Annin (synt. 1908, kuoli 1953) nai Kuivajärven vartion rajamies **Väinö Hermanninpoika Myllykangas** (muuttivat Lehtimäen pitäjään).⁴⁹

Huovinen Petri Miikkulanpoika

Kuj.H.4.7.

Synt. 1912

Kuoli 1914

Toinen **Petri** kuoli hänkin lapsena (synt. 1912, kuoli 1914).⁵⁰

Vuokinsalmi Talo 10

1.1.5.1. Karhunen Katti Nihvontytö

Kuj.H.1.

(Huovinen)

Synt. Kuivajärvi

Puoliso: 1.1.1. Karhunen Vatei Siitarinpoika

Vus.K.1.

Synt. Vuokinsalmi

Vafei, jonka vaimo oli **Kaffi Nihvontyttö Huovinen** Kuivajärvestä, kulki laukunkannossa Inkerinmaalla ja kuoli Vuokinsalmessa ennen neuvostoaikaa; Kaffi kuoli Vuokinsalmessa myöhemmin. Kafilla oli >>tuulesta temmattu>> poika Ananie. Yhteisiä lapsia heillä ei ollut.⁵¹

Nihvo Huovini, joka nähtävästi myös on Iivana Larinpojan poika, jäi niin ikään Kuivajärveen. Hänen lapsiaan olivat Katti ja Palaka. **Katti oli naimisissa Vuokinsalmessa Domna Huovisen sedän Siitarin Vatein kanssa.**⁵²

Latvajärvi

1.1.5.2. Karhunen Palaka Nihvontyttö

Kuj.H.2.

(Huovinen)

Synt. 1874, Kuivajärvi

Puoliso. 1.2.6. Karhunen Maksima Iivananpoika

Laj.K.6.

(Kargujev Maksim)

Synt. 1876

Maksima, joka kaatui Japanin sodassa.⁵³

Palakan mies taas oli Latvajärvestä Moarie Karhusen äidin veli **Maksima** (kaatui Japanin sodassa).⁵⁴

Joskus 1900-luvun alkuvuosina asepalveluksesta kotiutunut Ivan ja Agafja Kargujevin nuorin poika eli vuonna 1910 34-vuotias **Maksim** asui tuolloin omana kotitaloutenaan. Nuoren isännän, hänen 36-vuotiaan vaimonsa **Pelagejan** ja heidän kolmen lapsensa lisäksi tähän 4c.tyyppiseen kotitalouteen kuului Maksimin nuorempi veli, vuoden 1900 rippikirjaan jostain syystä merkitsemättä jäänyt, viimeisenä tarkasteluvuonna 28-vuotias Pjotr.⁵⁵

1.1.5.3. Karhunen Vasili Nihvonpoika

Kuj.H.3.

Synt. 1858

Puoliso: Walborg

Lähde:⁵⁶

Kuivajärvi

(Pieni-Iivana)

1.1.6.1. Huovinen Iivana Iivananpoika

Kuj.H.1.

Synt. 1852, Kuivajärvi

Kuollut, 1915?, Luvajärvi

Puoliso: Huotarinen Moarie Olekseintyttö

A.Tu.H.1.2.

(Moarie Aleksejevna Feodorov)

Synt. 1854, Akonlahti, Tullinniemi

Lapset: Palaka

Huotarini Moarie; Kuivaj.

Oleksein tytär Akonlahdesta; Iivana Huovisen emäntä. Tavall. nimi ”Mannukka” Ikä Karj:n mukaan v. 1894 40 v., Jouhkin v. 1896 45 v. Kuollut laulunsa enimmäkseen äidiltään. Luonteeltaan rattoisa ja iloinen, tyttönä ollessaan ensimmäisiä kisakentällä. V. L. R:ssä esiintyy myös nimellä Moarie Huovinen ja Iivanan emäntä. Elää vielä (v. 1921) kotonaan Kuivajärvellä. Ei vielä virkeätä leikkisanaa eikä sananlaskua puutu.⁵⁷

Iivana Iivananpoika Huovinen, joka oli lapsista vanhin, oli syntynyt 1852. Iivanan vaimo Moarie eli Manu (tai Manukka) oli Akonlahden Tullinniementä Oleksei Huotarisen tytär (Olekseilla oli myös poika Marttina, jolla taas Iro-niminen tytär). Moarie, joka oli syntynyt 1854, oli huomattava runojen, ennen muuta itkujen ja loitsujen taitaja. Hän eli vielä 1921, jolta vuodelta on Niemen tieto Moarie Huovisesta: »Ei vieläkään virkeätä leikkisanaa eikä sananlaskua puutu.» Moarie Huovisen runoja ovat panneet talteen Iivo Marttinen 1893, Kusti Karjalainen 1894 ja Sakari Jouhki 1904. Moarie on kertonut kuulleensa eräät runot äidiltään (Karjalainen: »Kuullut laulunsa enimmäkseen moamoltaan»), mutta myös Makin Ohvolta Akonlahdesta (josta Moarie ilmoitti Marttiselle: »hyvin vanha») ja Akonlahden Rokka-Petriltä. Moarielta ovat kaikki kolme muistiinpanijaa merkinneet kaksi loitsua, nim. Raudan synnyn ja Läävämadon synnyn. Näiden toisintojen vertailu on runon ja kielen tutkijoille hyvin kiintoisaa yhtäältä siksi, että niistä näkyy Moarie Huovisen loitsuperinteen kiinteys, toisaalta siksi, että ne antavat havainnollisen kuvan mainittujen muistimpanijain tarkkuudesta.

Kauniin äänensä. ja etevän itkutaitonsa vuoksi Moarie oli suosittu itkijä häissä ja hautajaisissa, ei vain Kuivajärvessä vaan laajemmaltikin. »Se kaivo kyynelet kaikilta silmistä», kertoi Moarie Karhunen Iivanan Moariesta, joka hänenkin häissään 1911 oli ollut itkemässä. Moarie Karhunen piti häntä Domnaakin taitavampana itkijänä.

Iivana Huovista sanottiin kylän kesken »Pieneksi-Iivanaksi», koska hän oli pikkuinen kooltaan. Hänen toinen korkonimensä oli »Kiperkatsku», mikä johtui siitä, että hän oli oikein äkäinen luonteeltaan. Noin vuonna 1914 Iivana »mäni starttsoih», antoi veljelleen Hilipälle maaosuutensa, otti veneen ja kaksi verkkoa mukaansa ja muutti »Luvarveh» (= Luvajärveen), joka oli vanhauskoisten keskuspaikkoja Karjalassa. Pian miehensä jälkeen meni »starttsoih» Luvajärveen myös Moarie. »Startsoissa» kuolivat molemmat, Iivana jonkin etäisen metsäjärven kalapirttiin, josta hänet useita päiviä myöhemmin tavattiin.⁵⁸

Kuivajärvi

1.1.6.2. Huovinen Tahvo Iivananpoika

(Stahvei)

Synt. n. 1855, Kuivajärvi

Kuoli 1893

Puoliso: 4.4. Bogdanov Anni Iutantyttö

(o.s. Bogdanov = Hämläinen)

Synt. 1856, Akonlahti, Nykyttilä

Kuollut 1932, Kuivajärvi

Lapset: Anni ja Moarie

Kuj.H.2.

A.Na.B.4.

Tahvo Huovinen syntynyt Kuivajärvellä ja kuoli rintatautiin 1893 markkina matkalla Nurmeksessa käydessään. Tahvo kuleksi kaupoilla Viipurin puolella. Tietäjä hän ei ollut.⁵⁹

Tahvo (Stahvei) Iivananpoika Huovinen oli syntynyt n. v. 1855. Hänen vaimonsa Anni oli Akonlahden Nykyttilästä Iutan (Judinan) tytär, synt. 1856. Iutalla ja hänen vaimollaan Marppa Triihvontytöllä (Akonlahden Nykyttilästä) oli lapsia Annin lisäksi Petri (Enon Keljanvaarassa asuvan kauppias Risto Rajaheimon, ent. Grigori Bogdanovin isä), Huotari, Vasselei ja (Markke Bogdanoville Akonlahden Hukkasalmeen naitu) Moarie. Iuta, joka metsästyspuuhissa oli menettänyt näön toisesta silmästään, muutti vanhana ukkona rukoilijain, molijien lahkoon eli »mäni starttsoih», rnuutti uskonveljiensä luo Miinoan kylään ja kuoli siellä 90-vuotiaana.

Lesosen ilmoituksen mukaan Tahvo Huovinen »kuoli rintatautiin 1893 markkinamatkalla Nurmeksessa käydessään. Tahvo kuleksi kaupoilla Viipurin puolella. Tietäjä hän ei ollut.» Joos. Mustakallio kirjoitti häneltä keväältävella 1880 muistiin sadun »Kirottu kuninkaantytär»

Tahvon vaimo Anni eli vanhaksi, kuoli Kuivajärvessä. v. 1932. Kuivajärven opettaja Mikko Karvonen muisti Annista seuraavan tapauksen: Kylään tuli eläinlääkäri, joka oli nainen. Stahvein leski katselee sintsoissa ja huomaa, että on nainen miehen vaatteissa, sylkee päälle! Mutta kyllä eläinlääkäri vihastui!

Tahvolla ja Annilla oli kaksi tyttäretä: Anni ja Moarie eli Manu. Annin nai Poahkomien Artjo, sukujaan Omenaisia. He asuivat Akonlahden Nykyttälässä ja heillä oli lapsia. Manukin joutui naimisiin samalle Nykyttälän rannalle, hänen miehensä oli Arttamein Timo, Nykäsiä sukujaan. Manulla ja Timolla oli paljon lapsia; yksi pojista, Simo Nykänen, on Juuassa kauppiana.⁶⁰

1.1.6.3. Huovinen Kliimo Iivananpoika

Kuj.H.3.

(Klemens)

Synt. 15.02.1863, Kuivajärvi

Kuollut 18.03.1939, Parikkala

Puoliso: Lesonen Palaka Maksimantytö

Kij.L.1.1.

Synt. 20.05.1874, Kivijärvi, Pirttiniemi

Kuollut 30.08.1930

Lapset: Vilho

Lähde:⁶¹

Huovinen Kliimo, Parikkala, Syväno, Poutala (Kuivajärvi; puoliso **Palaka Lesonen** Kivijärvestä. Poika Vilho jatkoi kauppaa.⁶²

Palaka, jonka nai Kuivajärvestä kotoisin ollut **Kliimo Huovinen** (pitivät kauppaa Parikkalan Poutalassa, 4 km:n päässä Syvänojon asemalta).⁶³

Kliimo Iivananpoika oli nainut Kivijärvestä Pirttiniemen 1. Niemen Matin (Maksiman) ja Olonan tyttären **Palakan** (jonka sisaren Jelin nai Hietajärveen Riiko Huovinen v. 1911). Kliimo toimi kauppiana Parikkalan Poutalassa. Sekä Kliimo että Palaka ovat kuolleet.⁶⁴

1.1.6.4. Huovinen Riiko Iivananpoika

Kuj.H.4.

(Grigorij)

Synt. 1864, Kuivajärvi

Kuollut 16.05.1891, Kuivajärvi

Puoliso: Marttini Moarie Vasseleintytö

Kij.M.2.1.

Synt. n. 1878, Kivijärvi

Lähde:⁶⁵

Moarie eli Manu (synt. n. 1878) oli Kuivajärvestä vaimona **Riiko Iivananpoika Huovisella**, joka kuoli nuorena laukunkannossa ollessaan. Lapsia heillä ei ollut. Moarie palasi sitten Kivijärveen, jossa eli ainakin vielä v. 1942.⁶⁶

Riiko Iivananpoika Huovisen vaimo oli Kivijärvestä Marttini Vasselein ja Olonan tyttö **Moarie** eli Manu. Lapsia heillä ei ollut. Riiko kuoli nuorena kauppatkalla. Manu odotteli miestänsä palaavaksi, ja kun hevonen vihdoon nousi pihalle, sanoivat että tuolla se on reessä. Manu nosti reen peitettä, ja alla makasi Riiko kuolleena. Kerrotaan Manun sanoneen, ettei hän enää mitään maailmassa pelkää sen hetken koettuaan. Miehensä kuoltua Manu oli Parikkalassa, sitten Pohjanmaalla apteekkari Joukamon perheessä. Pohjanmaalla hän kääntyi körttiläisyyteen. Kun raja vielä oli auki, hän palasi kotikyläänsä Kivijärveen. Hänen kerrotaan olleen »oikein pakasija ta nakraja akka». Väinö Kaukonen haastatteli häntä hyvin tuloksin Kivijärvestä. 05.10.1942.⁶⁷

Kuivajärvi

1.1.6.5. Huovinen Hilippä Iivananpoika

Kuj.H.5.

Synt. 07.01.1873, Kuivajärvi

Kuollut 20.03.1947, Kuivajärvi

Puoliso: Karhunen Domna Hilipäntytö

Vus.K.2.6.

Synt. 20.01.1878, Vuokinsalmi
 Kuollut 18.05.1963, Kuivajärvi
 Vihitty: 27.06.1895

Lapset. Iivana, Petri, Olka, Maria, Aleksanteri, Nikolai, Outi, Iivana, Vasselei, Iipi ja Oleksi

Domna, jonka nai **Hilippä Iivananpoika Huovinen** Kuivajärven kylään, on ollut puheena edellä.
 68

Domna Huovinen s. 20.01.1878 Kontokissa, k. Suomussalmella 1963. Domna Huovinen oli monipuolinen perinteentaitaja. Hän osasi hää- ja kuolinitkuja, loitsuja, lasten lauluja, satuja, kalevalaisia tunnelma runoja sekä jonkin verran myös kertovia runoja. Itkut Domna Huovinen on kertonut oppineensa äidiltään, akonlahtelaiselta Juplan Tatjanalta, muuta perinnettä taas isoäideiltään. Domna Huovinen oli käytetty itkijä lukuisissa häissä ja hautajaisissa. Luonteeltaan hänen kerrotaan olleen nöyrä ja hyväntahtoinen. Hän kalasti mielellään ja kiitti

Domna Huovinen, synt. 20.01.1878 Kontokin Vuokinsalmen kylässä, naimisissa Suomussalmen Kuivajärvellä; haast. 1954.⁶⁹

Hilippä Iivananpoika, synt. 07.01.1873, viljeli tarmokkaasti kotitaloa, kävi nuorempana laukunkannossakin Sukevan seudulla. Rimmin Iivana Ahtonen muisteli erityisesti Hilipän juomahaluja. Yhteen mittaan Hilippä joi 20:kin kuppia kahvia: »Hilippä-ukko joi kaksiekymmenie kuppie kerralla paipatteli», tai koko samovaarillisen teetä; ja kova se Hilippä oli pontikankin juoja. Hilippä piti kinni vanhoista tavoista. Hänen tyttärensä Outi (Karvonen) muisteli, että leivän isä aina leikkasi seisaallaan; jos istualtaan leivän leikkasi, siitä tuli »reähkä», synti. Edelleen Outi kertoi: »Kun toatto läksi kaupalla, ni kun jos naini vastah tuli ensimmäksi, keänti jälelläh (= palasi takaisin), istuutu lautsalla, istu vähäsen aikoa ta pani hattuh peähä ta läksi.» Kerran sattui niin, että kun isä lähti, niin ovesta »tulla liepsahtau» Issakan akka vastaan. Isä aivan sylkäisi ja palasi takaisin. - Hilippä. kuoli 20.03.1947.

Hilippä. oli nainut 1895 rajan toiselta puolelta Vuokinsalmesta 17-vuotiaan Domna Hilipäntytär Karhusen. Vihkimäpäiväksi on kirkonkirjoihin merkitty 27.06.1895. Uudella kotipaikallaan Kuivajärvessä Domna Huovinen tuli vähitellen tunnetuksi yhtenä vialaisen perinteen, erittäinkin runoperinteen, parhaista muistajista. Hänen tietojaan tallennettiin varsinkin 1950-luvulla.

Domna Huovinen oli syntynyt 20.01.1878. Hänen isänsä oli Hilippä Karhunen, äiti Tatjana oli Akonlahden Hukkasalmen Nykäsiä. Domnan vanhempien sukuja selvitetään, sikäli kuin niistä olen tietoja saanut, Vuokinsalmea koskevassa luvussa.

Domnan runoperinne oli peräisin rajan toiselta puolelta, Vuokinsalmesta ja Akonlahdesta. Sen monipuolisuus ja runsaus näkyy siitä luettelosta, jonka Domnan muistitietoa eniten tallentanut Erkki AlaKönni on julkaissut kirjoittamassaan Domna Huovisen elämäkuvauksessa. Domna kertoi minulle kuulleensa enimmät muinaisrunonsa Vuokinsalmessa syntyneeltä ämmöltään, isänsä äidiltä Marpalta, ja tädiltään, äitinsä vanhemmalta sisarelta Okahvielta. Domnan äidinäiti Usti ei osannut runoa. - Itkuvirsien taitajana Domna oli erityisen huomattava. Kuivajärven ja Hietajärven pikku kylien häissä ja hautajaisissa Domna itki aina 1950-luvulle saakka. Hän itki muulloinkin. Domnan naapuri ja ystävä Mari Karhunen kertoi, että Domna itki ilosta, kun tuli mieluinen vieras, ja ikävästä kun vieras lähti. Sen 11 päivän aikana 1954, jolloin vaimoni kanssa olin ensimmäisen kerran Kuivajärvessä ja Hietajärvessä ja tapasimme Domnan melkein joka päivä, Domna esitti alun kolmattakymmentä itkua. Hääitkuja Domna itki ;mielellään, eikä hän niitä esittäessään liikuttunut, apeutunut. Näitä Domnan hääitkuja olivat »keäniskuvirsi», virsi »kakrapokoille» kyllässä, kylystätulovirsi veljelle, kaksi itkua morsiuustaloon iltalahjoja tuovalle sulhaskansalle, itku »peärahoja» otettaessa, kaksi itkua lahjoja antavalle häärahvaalle, morsiamen itku sulhasen kotoa vierailulta palaaville sukulaisilleen, itku morsiamen pyytässä vanhemmiltaan »pritoaneita» ja siunausta, itku patvaskalle, itku sulhasen taatolle, »soalivoittelentavirsi», itku kisavieraille, kisaväen kiitääntäitku, lapsesteluvirsi vanhempien pirtissä, päänpanentavirsi, polvellaitkentävirsi, maamon lippaallaitkentävirsi Kuolinitkuja emme Domnalta tallentaneet enempää kuin kaksi: itkun penkillä makaavalle vainajalle ennen arkkuun panoa ja itkun muistinpäivänä ennen aterialle ryhtymistä.

Kuolinitkuja Domna olisi osannut paljon, mutta niiden esittäminen oli hänelle vaikeata: rakkaitten vainajien - lasten, vanhempien, puolison - muisteleminen apeutti Domnan sanoitta itkemään.

Domna oli oppinut itkuja jo tyttönsä Vuokinsalmessa Tatjana-äidiltään, jonka itkutaidosta Miikkula Huovinen minulle sanoi: »Tomnan moamo oli paras eänellä itkijä, koko näistä kylistä», ja Moarie Karhunen: »Tomnan moamo eänellä itkie korkotti, se oli oikeim mahtava itkijä». Samuli Paulaharju tapasi Vuokinsalmessa 16.07.1915 n. 70-vuotiaan »Siitarin Hilipän emännän», siis Domnan äidin Tatjanan, jolta hän merkitsi pienen pätkän Aino-runoa, 5 kuolinitkua ja 2 hääitkun katkelmaa.

Domnan äiti Tatjana eli vielä rajan mennessä lopullisesti umpeen v. 1922. Vuokinsalmeen jäänyt Tatjana ilmoitti kylän tapahtumista Suomen puolelle siten, että hän karjalle huhutessaan ja nuotalla ollessaan kuuluvalla äänellä itkeä kojuutti uutisia yli Vuokinjärven sellaisilla itkusanasilla, joita rajavartiomiehet eivät ymmärtäneet.

Domna kertoi oppineensa äänellä itkemistä myös Kuivajärvessä. Täällä nuoren Domnan oppimestarina oli ollut hänen miehensä Hilipän Iivana-veljen vaimo Moarie 1. Manu, joka oli lähtöisin Akonlahden Tullinniementä.

Rafael Engelberg poikkesi Vuokinsalmeen talvella 1909. Hän haastatteli täällä mm. »Karhusen emäntää», joka lienee ollut Tatjana Karhunen - »lienee» siksi, että kysymykseen voisi tulla myös »Karhu Vasselein» leski Stephanie Karhunen. Karhusen emäntä oli kertonut, millaista varassodan aikana oli ollut Akonlahdessa »Hovattalan paikalla»: Viholliset polttivat talon ja kaiketi tappoivat muun väen paitsi kaksi tyttöä, jotka olivat läteneeet vastakseen. Tytöt kun näkivät aidan takana »varasmiehiä», ts. varassodan vihollisia, pakenivat laudanpaloilla Neitisaareen. Sinne kuoli toinen, mutta toinen pääsi edelleen Kemin kaupunkiin, jossa joutui miehelle. Siellä Kemissä tyttö lauloi: »Armahamp ois Akonlahti, kuin on Kemin linna».

Domna oli mainittavan uuras kalamies. Hänellä oli oma kalapirtti, Miikkula Huovisen rakentama, Murhijärven saarella, samassa saarella jossa oli myös Huoti Karhusen pirtti. Domnan kalakumppaneina olivat milloin omat lapset, milloin hänen Nikolai-poikansa vaimo Tatjana, milloin Karhusen Huotin vaimo Moarie.

Domnan tytär Outi kertoi äitinsä tavoista nuotalla ollessa: Kun povi lykättiin järveen, niin moamo sylkäisi ja sanoi: »Mäne mustana mereh, nouse moalla valkiena!» Ja kun nuotta vedettiin, niin vaikkapa kädellä vähän kastettiin ensin kalavakkaa, »ei konsana kuivah vakkah pität kaloja panna».

Kerran keväällä Moarie ja Domna olivat laskeneet Murhijärveen kaksi verkkoa peräkkäin niin, että toinen oli sidottu kiinni puuhun. Ja tähän tarttuikin kokko! Kokko riuhtoi kovasti ja sotkeutui yhä pahemmin verkkoon. Mummut katsoivat kaukaa: »Hirvikö vain kontie ollou», arveli Domna. »Myö kun sielä. loitompana ryseä kattsuma», niin emme selvästi nähneet. Säikähdyksestä selvittyään urheat mummut ryhtyivät kokkoa tappamaan. Domna oli airoissa ja Moarie iski huoparilla kokkoa päähän. Mutta suuri lintu, »kynnet niim pität, nokka kun kuokka, ei kum pikkusem peätäh kallisti ta niin siimäk kiehuu peässä jotta kaikki...! Jo varajamma jotta jos se verkosta vaim peäsöy ni meät isköy. Verkko kun oli uusi haukiverkko se piti. Ei muuta kul löin toisen kerran siitä väki lujaseh, toisen kerran kopsahutin, ta siitä keperty.» Mahtava kokko pantiin kontin päälle, jossa muuna saaliina oli kolmisenkymmentä kiloa haukia. Lopen uupuneina pääsivät mummut kantamuksineen Karhusen pihaan. Kotona kokko punnittiin ja mitattiin: paino 6 kiloa, ja »kolmatta metrie oli siiven nenästä siiven nenäh.» Moarien poika täytti kokon, ja nyt se koristaa Kuivajärven kotiseututaltoa »Domnan pirttiä».

Säynään kutu on Murhijärvessä. niin varhain, ettei aina päässyt saareen veneellä eikä enää uskaltanut jäätä myöten. Silloin oli yövyttävä nuotiolla. Kerran Domna ja Moarie kyhäsivät pyyntipaikkaansa Hoikanjoen suun lähelle majan keksi- ja leipälaatikoista, jotka oli tuotu reellä verkkojen kanssa. Nuorempi Moarie toimi mestarina, puolisokea Domna apurina. Maja siitä syntyi, ja Moarie sen vielä tuohilla kattoikin, niin että hyvin mummut saattoivat siinä yönsä viettää ja aterioida. Seuraavana keväänä he lähtivät hyvillä mielin taas säynäänkutuun, kun rannalla oli pirttikin odottamassa. Mutta kuinka ollakaan: »Marjokylän heposet oli syöty koko pirtti!» No kun pirttiä ei siis enää ollut, täytyi yöpyä kuusen juurella. »Siinä yhessä nakramma, itemmä, laulamma, starinoa sanomma, kahvie keitämmä», muisteli Moarie.

Vielä keväällä 1960 mummit lähtivät säynäänkutuun Hoikanjoen suulle: melkein sokea 82-vuotias Domna ja hänen kumppaninsa ja taluttajansa 71-vuotias Moarie. Oli oikein huono ilma, mutta Domna halusi vielä tehdä tämän kalamatkan, jonka aavisti viimeiseksi. »Hos satakkah taikka paistakkah», kalaan oli päästävä, kuvaili Moarie ystävänsä halua. Urheasti Domna tarpoi 8 kilometrin raskaan polkutaipaleen. Yöksi mummit pääsivät Murhijärven saaren kalapirttiin. Ja kalaa tuli taas kontit täyteen. Ennen kotiin lähtöä vielä verkot kuivattiin ja lähtökahvit keitettiin - ja Domna hyvästeli kalarantansa. Moarie kertoi: Menin edeltäpäin veneeseen vettä viskaamaan ja verkkoja asettamaan lähtökuntoon. Domna istahti rantakivelle tulisijan ääreen ja alkoi äänellä itkeä. Ensin passipoitteli järven ja sen »kaunehet säyneäkalaset», sitten kiitteli lämpimän pirtin kiukaineen ja vihdoin minutkin, kalakumppaninsa, joka hänet, vanhan, on ottanut matkaansa, hoitanut ja kuljettanut. - Moarie kertoi niin liikuttuneensa Domnan itkusanoista, että oli itkenyt niinkuin omissa häissään.

Lopulta Domna sokeni kokonaan, mutta talossaan ja kotitansereillaan hän silti saattoi yksin liikkuu. Kevät 1963 riudutti Domnavanhuksen voimat, ja hän tunsu loppunsa lähenevän. Vielä hän halusi päästä kylvyn, ja hänen pojanpoikansa Paavo kuljetti häntä sinne traktorilla Domnan istuessa kivireessä traktorin perässä. Tällöin Domnan käsi jotenkin sattui jäämään puristuksiin reen ja kiven väliin. Rajavartioston lääkintämies antoi ensiavun. Tilattiin auto viemään Domnaa Ammänsaaren sairaalaan. Ennen kuljetusta - joka rospuuton vuoksi oli hidasta - Moarie Karhunen riisui, pesi ja puki Domnan, joka koko ajan oli tajuissaan, vaikka kättä kovin särki. Tätä tapaturmaa sairastaessaan Suomussalmen kunnansairaalassa Domna sai keuhkokuumeen ja menehtyi siihen 18. toukokuuta 1963.

Domna Huovisesta jäi kaunis muisto jokaiselle, joka hänet tapasi. Erityisesti muistellaan hänen hyväntahtoisuuttaan, suvaitsevaisuuttaan ja vieraanvaraisuuttaan. Oma poika Nikolai kertoi maamostaan haastattelijalleen Ritva Mäklinille (8.-9. 1.1966):

Aiti oli hyvä lapsiaan kohtaan, ei kertaakaan lyönyt heitä eikä sallinut toisten lyödä, puolusti lapsia isälle, jota lapset arastelivat. Vaikka oma joukko oli suuri - 8 poikaa ja 3 tyttöä -, hän suhtautui ystävällisesti vieraisiin lapsiin: syötti kaukaa tulleet ja antoi köyhemmille vaateapua. Iltaisin hän kertoi lapsille satuja. Nuoria kohtaan hän oli ymmärtäväinen, antoi heidän kisailla vanhassa pirtissä ja oli itse kisailua katsomassa, salli lastensa käydä kisapaikoissa, kunhan tulivat yöksi kotiin. Vanhemmat vieraat - vieraita kävi aina Akonlahtea, Kontokkia ja Kostamusta myöten - hän otti itkusanoin vastaan

Domnan vävy Mikko Karvonen ihaili sitä taitoa, millä Domna käsitteli miestänsä. Erään kerran - vävyn kertoman mukaan - Hilippä taas oli suuttunut, ilmoitti että kun minua näin pahana pidetään tässä talossa, »ni mie en rupie elämäh, mie mänen avantoh!» - »Ka mäne!» sanoo Domna. »Ka miss ollah kenkät?» - »Etsi itse kenkäs!» sanoo Domna hyvin rauhallisesti. Hilippä ottaa kenkäsä kosinolta, lähtee, prostiutuu, itkee. Domna vielä sanoo: »Mäne mäne mäne mäne!» - Ja kymmenkunnan minuutin perästä Hilippä palasi lauhtuneena takaisin.

Domna oli harras ortodoksi. Hän noudatti paastoja eli pyhitti, ja koko perhe pyhitti, muisteli tytär Outi. Pyhitettäessä ei mm. syöty toppasokeria, koska epäiltiin, että siihen oli tehtaassa jotenkin sekoitettu maitoa; vain ruskeata hienoa sokeria sai käyttää.

Domna ja Hilippä Huovisella oli kaikkiaan 11 lasta: Johannes eli Iivana (synt. 1897, kuoli 1907); Petri; Olka (synt. 1902), naimisissa Akonlahden Nykytilästä olevan kauppiaan Jussi Nykäsen kanssa, elää Ivalossa; Manu eli Maria (synt. 1904), naimisissa toisen Nykytilästä lähteneen kauppiaan ja maanviljelijän Jussi Nykäsen kanssa (synt. 1901, kuoli 1971), elää Sotkamossa Kekkolanniemessä (kasvattanut 11 lasta); Aleksanteri eli Sassi (synt. 1906, kuoli 1937); Nikolai (synt. 1908), viljelee kotitaloa, vaimo Tatjana Ontontytär (synt. 1906) on kotoisin Suvi-Suurenjärven kylästä Kiestingista. (Onttoni Miihkalin eli Mikko Karvosen sisar); Outi (synt. 1911), naimisissa opettaja ja kirjailija Mikko Karvosen eli Onttoni Miihkalin kanssa, elänyt v:sta 1944 lähtien Ruotsissa; Iivana eli Johannes (synt. 1913, kuoli 1914); Vasselei (synt. 1916); Iivana eli Iipi (synt. 1921, kaatui 1944); Oleksi (kuoli pienenä). - Koska vävy Mikko ja miniä Tatjana olivat Kiestingin Suvi-Suurestajärvestä, mainittakoon joitakin tietoja heidän kylästään ja suvustaan: Suvi-Suurenjärven kylässä oli ollut 28 taloa. Ensimmäisen maailmansodan jäikeen kaikki kylän asukkaat - kahta lukuunottamatta - tulivat Kuusamon kohdalla yli rajan Suomeen. Tatjanan ja Mikon

(Miihkalin) äiti Marssa Petrouna oli tietäjä, äänelläitkijä, runon taitaja, myös joikujen sepittäjä. Marssa oli syntynyt Kokkosalmessa, Tuoppajärven pohjoisrannalla. Siellä kuulemma oli tietäjiä! Marssan isä oli nimeltään Petri. Marssan nai Suvi-Suurestajärvestä Triihvon Ontto. Ontto kuoli ensimmäisen maailmansodan aikana, mutta Marssa vasta v. 1951 Suomussalmella. Onttoni Miihkali eli Mikko Karvonen, joka oli Kuivajärvessä kansakoulunopettajana 1928-1939, on viime aikoina ryhtynyt panemaan paperille äitinsä hänelle sanelemaa ja laulamaa perinnettä.⁷⁰

Latvajärvi

Kevon talo

1.1.6.6. Karhunen Outi Iivanantytö

Kuj.H.6.

(Jevdokija Huovinen)

Synt. Kuivajärvi

Puoliso. 1.1.1. Karhunen Jeremie Jouhkonpoika

Laj.K.1.

Lapset: Vasselei ja Moarie (16 lasta, joista 14 kuoli pienenä)

Outi Iivanantytär Huovinen oli naimisissa Latvajärvessä. Mies oli Jouhkon Jeremie, ja taloa sanottiin Kevon taloksi. Jouhkolla (kuoli 1910-luvun lopulla; hänen veljensä. oli »Suuri-Iivana») ja hänen vaimollaan Varvanalla oli poikia paitsi Jeremie myös Simana ja Iivana (Iivana eli Lemetissä, vaimo Joukenie oli syntynyt Kuivajärvessä tai Hietajärvessä). Outilla ja Jeremiellä oli ollut peräti 16 lasta, joista 14 kuoli pienenä ja vain kaksi »yleni», nimittäin Vasselei ja Moarie. Vasselei nai Vuokinsalmesta Moarie Hilipäntytär Karhusen (Domna Huovisen nuoremman sisaren); Moarie kuulemma elää Petroskoissa. Vasselein sisaren Moarien mies oli ollut Aleksii Kormilainen, nyt jo kuollut.⁷¹

Akonlahti

Tetriniemi

1.1.6.7. Naumanen Palaka Iivanantytö

Kuj.H.7.

(Palaka Huovinen)

Synt. Kuivajärvi

Puoliso: 5.1.2. Naumanen Miikkula Uljaksenpoika

A.Te.B.2.

(Bogdanov Miikkula)

Lapset: Iivana, Huotari, Olka, Anni, Sassi, Vasselei, Veera, Outi, Moarie ja Okku

Palaka Iivanantytär Huovinen joutui naimisiin Kiitehenjärven rannalle Tetriniemeen. Miehen nimi oli Miikkula (sukunimeltä Naumani). Miikkulan isällä (Pitäisi olla veljellä) Uljaskalla oli ollut 3 vaimoa, ensimmäinen Poton Olka Akonlahdesta liki Tullinnientä, toinen Petrin Manu Kivijärvestä ja kolmas, josta tiedettiin vain, että Uljaska oli hankkinut hänet kirjeenvaihdon kautta. Palakalla ja Miikkulalla oli monta lasta: Iivana, Huotari, Olka, Anni, Sassi, Vasselei, Veera, Outi, Moarie ja Okku; lapsista vain Outi on Suomessa.⁷²

1.1.6.8. Huovinen Kristana Iivananpoika

Kuj.H.8.

(Kuollut pienenä)

1.1.6.9. Huovinen Platu Iivananpoika

Kuj.H.9.

(Kuollut pienenä)

Juuka

Peittola Palaka Iivanantytö

Kuj.H.1.1.

(Huovinen)

Synt. 1894 13.10.1893, Kuivajärvi

Kuollut 08.11.1966, Lappeenranta

Puoliso: Peittola Simo Juhonpoika

Kos.P.7.10.

(Peksujev Simo Juhonpoika)

Synt. 01.09.1891, Kostamus

Vihitty: 06.02.1913

Lapset. Paula, Paavo, Santeri, Yrjö, Irja, Vilho, Juho ja Juho

06.02.1913 Vihitty avioliittoon **Simeon (Ivaninpoika) Peksujev 22 v.** (Kostamus) ja **Palaka (Ivanintyttö) Huovinen** 19 v. Suomussalmen evl. seurakunta (Kuivajärvi).⁷³

Iivanalla ja Moariella oli yksi tyttö, **Palaka**, synt. 1893, joka meni naimisiin Kostamuksesta olleen kauppiaan **Simana Pöksysen** kanssa. Simanalla oli kauppa Juuassa. Palaka kuoli 1966.⁷⁴

Akonlahti

Nykyttilä

Omenainen Anni Tahvontyttö

Kuj.H.2.1.

(Huovinen)

Puoliso: Omenainen Arjo Poahkomienpoika

A.Ti.O.1.2.

(Melentjev)

Tahvolla ja Annilla oli kaksi tyttäretä: **Anni** ja Moarie eli Manu. **Annin nai Poahkomien Artjo, sukujaan Omenaisia.** He asuivat Akonlahden Nykyttilässä ja heillä oli lapsia.⁷⁵

Akonlahti

Nykyttilä

Nykänen Moarie Tahvontyttö

Kuj.H.2.2.

(Huovinen)

Synt. 1884

Puoliso: Nykänen Timo Arttameinpoika

A.Ny.N.1.1.

synt. 15.05.1877, Akonlahti

Lapset: Simo

Nikutjeff Timofej Artomonow, Juuka, Nunnalahti, 1900/ilm. 21.03.1907.⁷⁶

Tahvolla ja Annilla oli kaksi tyttäretä: **Anni** ja **Moarie** eli Manu Manukin joutui naimisiin samalle Nykyttilän rannalle, hänen miehensä oli **Arttamein Timo, Nykäsiä** sukujaan. Manulla ja Timolla oli paljon lapsia; yksi pojista, Simo Nykänen, on Juuassa kauppiana.⁷⁷

Huovinen Vilho Kliimonpoika

Kuj.H.3.1.

Huovinen Kliimo, Parikkala, Syväno, Poutala (Kuivajärvi; puoliso **Palaka Lesonen** Kivijärvestä. Poika **Vilho** jatkoi kauppaa.⁷⁸

Huovinen Iivana Hilippänpoika

Kuj.H.5.1.

Synt. 1897

Kuoli 1907

Johannes eli Iivana (synt. 1897, kuoli 1907).⁷⁹

Huovinen Petri Hilippänpoika

Kuj.H.5.2.

Petri.⁸⁰

Ivalo

Nykänen Olka Hilippäntyttö

Kuj.H.5.3.

(Huovinen)

Synt. 1902, Kuivajärvi

Puoliso: Nykänen Jussi Poavilanpoika

A.Ny.N.1.1.2.

Akonlahti, Nykyttilä

Lapset: Jouki

Olka (synt. 1902), naimisissa Akonlahden Nykyttilästä olevan kauppiaan **Jussi Nykäsen** kanssa, elää Ivalossa.⁸¹

Nykänen Juho Puavilanpoika (Akonlahti Nykyttilä), sekatavarakauppa Inarissa v:sta 1935; sivuliike Petsamon Trifonan kylässä 1941-42 ja Sevettijärvellä v:sta 1947. Ennen Inaria hänellä oli kauppa Sukevalla.⁸²

Sotkamo

Kekkolanniemi

Nykänen Maria Hilippäntyttö

Kuj.H.5.4.

(Huovinen)

Synt. 1904, Kuivajärvi

Puoliso: Nykänen Jussi

A.Ny.N.1.2.3.

(Nikutjeff)

Synt. 1901, Akonlahti, Nykyttilä

Kuoli 1971

Nykänen Juho (Nikutjeff) 1902 Kontokki, Akonlahti⁸³

Nikutjeff Iivana (Nykäs-Jussi- Nykänen Juho) (s. 1901 Akonlahti Nykyttilä), kauppa 1944-48 Sotkamossa.⁸⁴

Manu eli Maria (synt. 1904), naimisissa toisen Nykyttilästä lähteneen kauppiaan ja maanviljelijän **Jussi Nykäsen** kanssa (synt. 1901, kuoli 1971), elää Sotkamossa Kekkolanniemessä (kasvattanut 11 lasta).⁸⁵

TIETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 15648

Signum: 9232: 1

Nauhapaikka: A 0000 - 0705

Kesto: 0.35

Kopiotiedot:

Kieli: karjala

Pitäjä: Suomussalmi

Kylä: Kuivajärvi

Alue:

Kielenopas: **Nykänen, Mari (kuts. Maikki)**

Sukupuoli: n

Syntymäaika: 1904

Ikä:

Syntymäpaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi

Elämänvaiheet:

NAuhoitusaika: 1968-07

Nauhoituspaikka: Sotkamo, Nuoskylä, Niemelä

Haastattelija: Karresand, ent. Karvonen, o.s. Huovinen, Outi

Vapaa kommentti: Nauhoite on kopio (tekn.). Sivüääniä: Outi Karresand, s. 1911 ja Olka Nykänen (Inarista), s.1901.⁸⁶

Huovinen Aleksanteri Hilippänpoika

Kuj.H.5.5.

Synt. 12.11.1906

Kuollut 19.07.1936

Puoliso: Huovinen Outi Pekkantyttö

Kuj.H.1.3.1.3.8.

Synt. 12.03.1910, Kuhmo, Viettola

Lapset: Pekka ja Paavo

Aleksanteri eli Sassi (synt. 1906, kuoli 1937).⁸⁷

Outi (s. 12.03.1910) Outi avioitui kolme kertaa. 1. Puoliso oli **Aleksanteri (Sassi) (s. 12.11.1906, k. 19.07.1936) Huovinen** Kuivajärveltä. Lapset tästä avioliitosta kaksi poikaa Pekka ja Paavo. 2. Puoliso Iikka Antinp. Olsbom ja lapset tästä liitosta Sirkka ja Pirkko. 3. Puoliso Hannes Holappa ja lapsi tästä liitosta poika Juhani.⁸⁸

Huovinen Nikolai Hilippänpoika

Kuj.H.5.6.

synt. 1908

Puoliso: Karvonen Tatjana Ontontyttö

Suj.K.1.1.2.

(Tatjana Antonovna Karvarindin)

Synt. 20.11.1906, Suvi-Suurijärvi

Nikolai (synt. 1908), viljelee kotitaloa, vaimo **Tatjana Ontontytär** (synt. 1906) on kotoisin Suvi-Suurenjärven kylästä Kiestingista. (Onttoni Miihkalin eli Mikko Karvosen sisar).⁸⁹

TIETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 11546

Signum: 6659: 2

Nauhapaikka: A 0432 - loppu

Kesto: 0.1

Kopiotiedot:

Kieli: karjala

Pitäjä: Suomussalmi

Kylä: Kuivajärvi

Alue:

Kielenopas: **Huovinen, Tatjana**

Sukupuoli: n

Syntymäaika: 20.11.1906

Ikä:

Syntymäpaikka: Kiestinki, Suurijärvi

Elämänvaiheet: Lähtenyt 11-vuotiaana Suurestajärvestä Suomeen. Vuodesta 1928 lähtien Suomussalmen Kuivassajärvestä.

NAuhoitusaika: 13.11.1966

Nauhoituspaikka: Suomussalmi, Hietajärvi, Riion talo

Haastattelija: Virtaranta, Pertti

Vapaa kommentti: Muutaman repliikin sanoo Jeli Huovinen (6659: 1).⁹⁰

Karvonen Outi Hilippäntyttö

Kuj.H.5.7.

(Huovinen)

Synt. 20.11.1911, Kuivajärvi

Kuollut 02.04.1987, Ruotsi

Puoliso: Karvonen Mikko

(Onttoni Miihkalin)

Kiestingi Suvi-Suurenjärvi

Outi (synt. 1911), naimisissa opettaja ja kirjailija **Mikko Karvosen eli Onttoni Miihkalin kanssa**, elänyt v:sta 1944 lähtien Ruotsissa.

Koska vävy Mikko ja miniä Tatjana olivat Kiestingin Suvi-Suurestajärvestä, mainittakoon joitakin tietoja heidän kylästään ja suvustaan: Suvi-Suurenjärven kylässä oli ollut 28 taloa. Ensimmäisen maailmansodan jäikeen kaikki kylän asukkaat - kahta lukuunottamatta - tulivat Kuusamon kohdalla yli rajan Suomeen. Tatjanan ja Mikon (Miihkalin) äiti Marssa Petrouna oli tietäjä, äänellätkijä, runon taitaja, myös joikujen sepittäjä. Marssa oli syntynyt Kokkosalmessa, Tuoppajärven pohjoisrannalla. Siellä kuulemma oli tietäjiä! Marssan isä oli nimeltään Petri. Marssan nai Suvi-Suurestajärvestä Triihvon Ontto. Ontto kuoli ensimmäisen maailmansodan

aikana, mutta Marssa vasta v. 1951 Suomussalmella. Onttoni Miihkali eli Mikko Karvonen, joka oli Kuivajärvessä kansakoulunopettajana 1928-1939, on viime aikoina ryhtynyt panemaan paperille äitinsä hänelle sanelemaa ja laulamaa perinnettä.⁹¹

TIETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 15647

Signum: 9231: 2

Nauhapaikka: A 0200 - 0325

Kesto: 0.1

Kopiotiedot:

Kieli: karjala

Pitäjä: Suomussalmi

Kylä: Kuivajärvi

Alue:

Kielenopas: **Karvonen, o.s. Huovinen, Outi**

Sukupuoli: n

Syntymäaika: 1911

Ikä:

Syntymäpaikka: Suomussalmi, Kuivajärvi

Elämänvaiheet:

NAuhoitusaika: 9.8.1970

Nauhoituspaikka: Ruotsi, Tryperum

Haastattelija: Virtaranta, Pertti

Vapaa kommentti: Kielenopas lukee äitinsä Domna Huovisen kertoman sadun Tširttšu neitšyt. Ks. Virtaranta, Kultarengas korvaan, ss. 275-276.⁹²

Huovinen Iivana Hilippänpoika

Kuj.H.5.8.

Synt. 1913

Kuoli 1914

Iivana eli Johannes (synt. 1913, kuoli 1914).⁹³

Huovinen Vasselei Hilippänpoika

Kuj.H.5.9.

Synt. 1916

Vasselei (synt. 1916).⁹⁴

Huovinen Iivana Hilippänpoika

Kuj.H.5.10.

Synt. 1921

Kaatui 1944

Iivana eli Iipi (synt. 1921, kaatui 1944).⁹⁵

Huovinen Oleksi Hilippänpoika

Kuj.H.5.11.

Oleksi (kuoli pienenä).⁹⁶

Kuivajärvi

1.1.7.1. Huovinen Jessu Vasseleinpoika

Kuj.H.1.

Synt. 17.08.1881

Kuollut 04.01.1948

Puoliso: Karhunen Okahvie Ohvontyttö

Vus.K.2.7.

Synt. 15.06.1893, Vuokinsalmi, Kammarinvaara

Kuoli 28.02.1968

Lapset: Mikko

Vasseleilla ja Vassilla oli kaksi poikaa: Jessu ja Prokko. Jessu (synt. 17.08.1881, kuoli 04.01.1948) nai Kammarinvaaralta Triihvon Ohvon tyttären Okahvien (synt. 15.06.1893, kuoli 28.02.1968). Okahvien äiti Nasto oli Hietajärvestä Nihvo ja Anni Huovisen tyttö. Jessu viljeli maata, oli taitava taljantkan soittaja. Jessun ja Okahvien poika Mikko on nykyisin Kuivajärven Jessun (uudelta nimeltään Niemi) talon isäntänä.⁹⁷

1.1.7.2. Huovinen Prokko Vasseleinpoika

Kuj.H.2

Synt. 1884

Lähde:⁹⁸

Prokosta muistetaan, että hän kulki ennen laukunkannossa, eli Viipurissa; hänen myöhempi olinpaikkansa on tuntematon.⁹⁹

Niemi Mikko

Kuj.H.1.1.

(Mikko Jessunpoika Huovinen)

1.3.2.1. Huovinen Oleksi Hourinpoika

Kuj.H.1.

(Aleksej)

Synt. 1839, Kuivajärvi

Kuhmo, Viettola

Puoliso: Huovinen Paro Ontreintyttö

Kuj.H.1.3.1.1.

Kuhmo, Huosiesvaara

Lapset: Anna

Oleksi, jonka vaimo **Paro** oli Ontrei Huovisen vanhin lapsi, oli muuttanut >>Saalaan>>. Vain kerran, sinä kesänä jolloin ensimmäinen maailmansota syttyi, Oleksi kävi Saalasta entisessä kotipaikassaan, oli Viettolassa kasakkana, heinämiehenä. **Oleksilla ja Parolla** oli ainakin tytär Anna, synt. 1897.¹⁰⁰

Vanhin **Paro** meni Hourin **Oleksille eli Oleksi Huoviselle** vaimoksi. Oleksi oli Outokka Huovisen veli. Paro ja Oleksi lähtivät nälkäaikoina >>Saalaah leipeä ettsimäh>>. Oleksista ja Outokasta kerrotaan lisää myöhemmin.¹⁰¹

Akonlahti

Hukkasalmi

1.3.2.2. Huovinen Outokka Hourinpoika

Kuj.H.2.

Synt. 05.07.1862, Kuivajärvi

Puoliso: 1.2.9. Karhunen: ? Iivanantyttö

Laj.K.9.

Latvajärvi

Lapset: Olka

Outokka Huovini syntynyt Kuivajärvellä, meni ottopojaksi Akonlahteen. Outokka elättää perhettään kasakoimisella.¹⁰²

Outokka Huovinen, akonlahtelainen vanhus. Hän oli syntynyt Kuivajärvellä ja ollut nuoruudessaan paimen.¹⁰³

Vuonna 1882 Akonlahden Hukkasalmessa syntynyt Jelena Markentytär Nikutejev (o.s. Bogdanov) **kertoi minulle Outokasta** Vuokkiniemessä (jonne Jelena oli muuttanut 1955) **Outokka**

>>tuulelta oli tullut, aijan alta>>, ts. oli isätön. Outokka oli sadunkertoja. Häntä >>piti hierua niin starinoa sano>>. Jelena-mummo tiesi edelleen että Outokan tytär Olka Huovini elää Uhtuan Issakkalassa.¹⁰⁴

Outokka taas meni Akonlahden Hukkasalmeen ottopojaksi Prolan Larille (Mihhein veljelle joka oli sukujaan Huovisia (suku kuulemma Kuivajärvestä lähtenyt). Outokan vaimo oli Latvajärvestä >>Suuren Iivanan>> tyttö; >>Suuren Iivanan>> veljen >>Pienen Iivanan>> tyttö taas oli Iivana Ahtosen äiti Marppa, joten Iivanan äiti ja Outokan akka olivat siis läheiset sukulaiset, veljeksien lapset.¹⁰⁵

Outokka Huovinen Kuivajärveltä. Aviopuoliso Kivijärvestä. Tytär Olga. Hilatta Trifonpoika Feodoroff. Aviopuoliso Anisja o.s. Huovinen. Asuivat Lähdekunnan talonpaikalla. Muuttivat Naurislahteen.¹⁰⁶

Huovinen Anna Oleksintyttö
Synt. 1897

Kuj.H.1.1.

Huovinen Olka Outokkantyttö
Synt. 20.06.1897, Akonlahti, Hukkasalmi

Kuj.H.2.1.

Jelena-mummo tiesi edelleen että Outokan tytär Olka Huovini elää Uhtuan Issakkalassa.¹⁰⁷

Latvajärvi

Vasonvaara

1.3.3.1. Huovinen Oksenie Ontreintyttö
Synt. 1851, Kuivajärvi
Puoliso: Vasselei

Kuj.H.1.

Lähde:¹⁰⁸

Oksenie oli naimisissa Latvajärven Vasonvaarassa, mies oli Vasselei.¹⁰⁹

Latvajärvi

Nauvunvaara

1.3.3.2. Karhunen Outi Ontreintyttö
(Evdokija Huovinen)
Synt. 1853, Kuivajärvi
Puoliso: Karhunen Homa Kauronpoika
(Foma)
Synt. n. 1839, Latvajärvi
Vihitty: 01.09.1893

Kuj.H.2.

Lap.1.1.2.

Lähde:¹¹⁰

Tytöistä Outi joutui naimisiin Latvajärven Nauvunvaaraan Homalle. »Homa-vävyksi kutsuttiin kuivarvies (= kuivajärveläiset) sitä.»¹¹¹

Kuivajärvi

Niemelä

1.3.3.3. Saavin Katti Ontreintyttö
(Kaisa Huovinen)

Kuj.H.3.

Synt. 1853, Kuivajärvi

Kuollut 1929

Puoliso: 1.2.2.3. Saavin Olevksi Huotarinpoika

Saj.S.3.

(Aleksander)

(Kepie Olevksi)

Synt. 1850 Saarijärvi

Kuollut 1931, Kuivajärvi

Lapset: Iivana, Anni, Outi, Toarie ja Marppa.

Lähde: ¹¹²

¹¹³ **Olevksi meni 1873 kotivävyksi Kuivajärveen** ja jäi sinne, kuten Kuivajärven luvussa on kerrottu.

Katti, nuorin tyttäristä, meni naimisiin **Soavini Olevsein** kanssa. Olevksi oli Saarijärven kylästä, mutta tuli Kuivajärveen Ontrein ja Hourin taloon Niemelään kotivävyksi. Paulaharju on 15.07.1915 pannut muistiin pari loitsua tältä »Olevsein emännältä», jonka hän ilmoitti olleen n. 60-70 vuoden ikäinen. ¹¹⁴

Kivijärvi Talon 52

Poahkomienvaara

1.4.1.1. Huovinen Palaka Nihvontyttö

Hij.H.1.

Synt. 1863, Hietajärvi

Puoliso: Hotonen Kirilä

Kij.H.1.

(Hotosen Kirilä)

Lapset. Teppana ja Iivana

Lähde: ¹¹⁵

Palaka Nihvontyttö, sisaruksista vanhin, oli naimisissa Kivijärven kyläryhmään laskettavassa Poahkomienvaarassa **Hotosen Kirilän** kanssa. Hänestä on enemmän Kivijärven kuvauksessa. ¹¹⁶

1.4.1.2. Huovinen Vasselei Nihvonpoika

Hij.H.2.

Synt. 1865, Hietajärvi

Kuollut 16.12.1901

Lähde: ¹¹⁷

Vasselei Huovisen akka, Hietaj. ¹¹⁸

¹¹⁹ Nihvon ja Annin pojista vanhin oli **Vasselei**, synt. 1865. Hänen tiedetään häipyneen Venäjälle.

Hietajärvi

1.4.1.3. Huovinen Ortjo Nihvonpoika

Hij.H.3.

Synt. 1876, Hietajärvi

Kuollut 21.11.1941, Hietajärvi

Puoliso. Karhunen Anni Vasseleintyttö

Vus.K.2.5.

Synt. 06.03.1877, Vuokinsalmi

Kuoli 28.02.1966

Vihitty: 01.07.1901

Lapset. Mikko, Heikki, Iivana, Olga, Anna, Jeli ja Vasili

Huovinen (o.s. Karhuni), Anni 1876 Kontokki, Vuokkiniemi. ¹²⁰

Huovinen Anni Vaselint. o.s. Karhuni, synt. 1876, Kontokki, Vuokinsalmi. Haastateltu 1955 Suomussalmi Hietajärvi. ¹²¹

Anni oli miehellä Hietajärvessä, **Ortjo Huovisen** vaimona, kuten edellä on kerrottu. ¹²²

Anni Huovinen (eli Orton Anni) synt. Kontokin Vuokinsalmen kylässä, naimisissa Suomussalmen Hietajärvellä, 78-vuotias, haast. 1954. ¹²³

Nihvon ja Annin toinen poika **Ortjo** (synt. 1877, kuoli 21.02.1941) jäi kotitilaa viljelemään Hietajärven kylään. Hänen vaimonsa oli rajan takaa Vuokinsalmesta Karhuni Vasselein tytö **Anni** (synt. 1876).

Ortjo oli innokas metsästäjä ja kalastaja. Hän pyyri rihmoilla ja koiran kanssa pyssyllä lintuja, metsästeli myös oravia, kärppiä, vesikkoja ja saukkoja ja kalasteli etenkin Murhijärvessä. Tästä on kerrottu jo edellä.

Ortjoa muistellaan myös melkoiseksi tietäjäksi. Hänen poikansa Heikki mainitsi, että kun Ortjon setä Miina tuli vanhaksi ja huonoksi eikä enää tehnyt taikojaan, hän luovutti ne Ortjolle. Samaa sanoi Domna Huovinen: »Ortjollahan se (Miina) siitä jätti niitä tietohuisieh» (1954).

Heikki Huovinen on kertonut minulle muutaman tapauksen isänsä toimista.

Kerran tuli Ortjon luo muuan nainen Kuumusta, »sillä oli silmät kipiet, ne teki reämettä», niin ettei akka nähnyt juuri mitään. Ortjo huomasi, mistä oli kysymys, haki mistä lie hakenut vettä, kiehutti veden, pesi ja puhdisti akan silmiä, pani keitettyä vettä pulloon ja jotakin siinä höpötti. Akka kysyi lähtiessään jotta »mikä tämän nimi on tämän lääkkeen», että mitä tämä on, niin Ortjo, joka jonkin verran - ei paljon! - osasi venäjää, sanoi: »Se on tsiistoita voota, nimeltäh» (siis: puhdasta vettä!) ja kun menet kotiisi, niin pese tällä silmiäsi 2-3 kertaa päivässä. Näin akka oli tehnyt ja silmät olivat parantuneet.

Toinenkin lääkitsemistapaus, jonka Heikki Huovinen kertoi, selittyy yhtä luonnollisesti: Oli eräessä isännässä, Heikinvaaran Jaakossa, ollut jo pitkään ajoksia, peräti 13 kappaletta. Jaakko tuli Ortjolta pyytämään, että hän hävittäisi nuo kiusankappalet, muuten niihin ihan kuolee. Ortjo lupasi ainakin yrittää. Lämmitti kylän, vei Jaakon kylään, kylvetteli ja hauteli ajoksia, joitakin lääkkeitäänkin käytti - ja ajokset alkoivat lauhua jo yön aikana, ne puhkeilivat, ja Jaakko pääsi vaivastaan.

Myös eläinten käsittelijänä Ortjo oli taitava. Siitäkin pari Heikki Huovisen kertomaa tapausta:

Ollessaan Kuivajärven tietä tekemässä 1930-luvun alussa Heikki osti lampaan Murtovaaran Havukasta. Mutta lammasta ei suostunut lähtemään noutajiensa kanssa Hietajärveen - sillä ei kerta kaikkiaan ollut jalkoja. Kun sitä yritettiin väkisin narusta vetää, se karkasi Murtovaaran lammaslaumaan metsään. Heikki sanoi hakijoille, että tulisivat uudelleen sitten kun hän saa taas lampaan kiinni. Viikon kuluttua Heikki tavoitti lampaan ja laittoi sanan Hietajärveen. Sieltä lähtivät Heikin vaimo Anni ja Kekkos-Maikki lammasta hakemaan, mutta ennen lähtöä Ortjo antoi hakijoille matkaan leipäpalan, jonka käski syöttää lampaalle. Hakijat tekivät kuten Ortjo neuvoi, syöttivät lampaalle leipäpalan - ja lammas lähti heti kuljettajiensa mukaan, niin kuin koira se hyppi aitojen yli noutajiensa edellä.

Toinen tapaus sattui hevosen kanssa. Hevonen oli ostettu meille Sotkamosta. Kun se oli ensimmäistä kesää meillä laitumella, se karkasi. Saarivaaraan saakka oli ehtinyt tietä myöten, mutta siellä tunsivat sen meidän hevoseksi, ja eräs Murtovaaran isäntä toi sen meille takaisin. »Et jumaliste toista kertoa karkoa kyllä, että pysyt kotona!» sanoi isä Ortjo. Hän käsitteli hevosta tallin edessä, jotakin höpötti, leikkeli sen kavioita ja pisteli niitä palasia maahan. Näiden toimitusten jälkeen hän päästi hevosen laitumelle. »Huoleti soatta viijä laitumella, ei tamma karkoa» - eikä karannut.

Kerran Heikki oli poikasena isänsä kanssa oravametsällä, »kolkkamiehenä, puuta kolistamassa», jotta orava liikkuisi. Hyvä oravakoira oli matkassa, mutta oravaa ei vain ruvennut löytymään. Silloin isä Ortjo kutsui koiran luokseen, laski housunsa alas, pyllisti metsään päin ja pani koiran menemaan »läpilinnan» eli jalkainsa välistä ja sanoi kiivaasti: »Jumalauta, jos et etsi oravaa ni siitähän on kumma!» Eipä keritty kauan aikaa mennä, kun koira alkoi haukkua oravaa, ja kolme oravaa saatiin, kun Heinäjärven taakse mentiin.

Edellä olevat Heikin kertomat tapaukset ovat vain esimerkkejä Ortjo-isän taidoista. Hänen luokseen tultiin myös jos »kalma oli heittäytyt» tai vaikkapa »lempi oli sorrettu», jolloin Ortjo kyllässä »nosti lempie».

Ortjo oli myös oivallinen starinan sanoja. Kun hänen lankonsa »Kammarin Ohvo» (Vuokinsalmesta) tuli kylään - ja usein hän kävikin -, niin illalla vuoron perään sanoivat starinaa. Yksi kun lopetti, niin toinen alkoi, »annaham mie nyt sanon sen ja sen starinan». Vielä kysyi, oletko kuullut sitä ennen, johon toinen aina vastasi ettei ole kuullut, ja niin taas starinakerä lähti kierimään.

Anni Huovisen eli Ortjon Annin isä oli Vuokinsalmesta Karhuni Vasselei eli »kaunis Vasselei» ja äiti Stepanie. Aiti oli otettu Akonlahden Jehrimänvaarasta. Isä Vasselei kuoli varhain. »Toisella vuuvella jain», sanoi Anni ja jatkoi: »En hyvin tietät isan armoja». Stepanielle jäi perhettä poika Iivana ja kolme tyttöä. Elämä »Leskissä», kuten taloa kutsuttiin, oli äärimmäisen köyhää. Anni kulki äitinsä kanssa kerjuulla »Suman takana Kuoliesmoassa». Kerjuumatkoistaan hän kertoi minulle: »Pirttilöih ei lasettu», vaan ruoka-apu annettiin luukusta. Suuresta merikalasta tehtyjen kalakukkojen kuoria he taloissa kuivattivat »suuhkariksi» (= korpuksi) ja toivat säkeissä toisille lapsille tuliaisiksi. Kotiin jääneillä oli ollut kurjuutta, »hyö vielä kysyjieki (ts. meitä kerjäläisiäkin) kajehittih». »Kuoliesmoassa» olisi äidiltä haluttu ottaa Anni-tytär: »Heitä tänne tyttäres! Myö ylen hyvänä piämmä!» Mutta äiti sanoi, että »heän ei kyllä lase kaklastah».

Erään toisen tapauksen tältä kerjuumatkalta kertoi minulle Domna Huovinen: Annin äiti joukkoineen sai jossakin talossa »tujassuh» (= tuohiseen astiaan) maitoa, mutta maidon mukana meni astiaan saman tien sammakko, jota emantä käytti maidon jäädyttäjänä. Moiseen jäädytystapaan tottumaton Vuokinsalmen kerjäläisvaimo antoi takaisin sekä sammakon että maidon.

Annin äiti Stepanie oli staroviera, ja siihen uskoon oli Annikin kastettu. Anni oli elämänsä loppuun harras ortodoksi, mutta ei hän enää pitkiin aikoihin syönyt omasta kupistaan starovierojen tapaan eikä viime aikoina enää jaksanut pyhittää kaikkia paastopäiviäkään. Keskiviikon ja perjantain hän vielä halusi pyhittää vanhanakin. Tupakanpolttoa Anni ei pirtissä suvainnut. Hänen poikansa Heikki kertoi, että kun miesvieraita oli heillä, niin tupakalle piti mennä joko ulos tai hellan eteen puhaltamaan tupakansavu hellan pesään. - »Ortjon Anni», Stepanie Karhusen tytär, oli runsastietoinen vanhus, mutta hiljainen ja vaatimaton, minkä vuoksi hänen haastattelunsa kesällä 1954 jäi minulta kovin vähiin Kymmenen vuotta myöhemmin, 1964, jolloin vaimoni haastatteli Annia ääninauhaan, Anni oli henkisesti jo hyvin väsynyt. Hän kuoli 28. helmikuuta 1966 lähes 90-vuotiaana.¹²⁴

Akonlahti

Kuikka (Jyrinoja)

1.4.1.4. Huotari Natalie Nihvontyttö

Hij.H.4.

(Huovinen)

Synt. 1882, Hietajärvi

Puoliso. Huotari Ontroppa Sirkeinpoika

A.Tu.H.1.1.

(Antrop Sergejevitsh Feodorov)

Synt. 1874 Akonlahti

Kuollut 15.12.1938, Karhumäki

Lapset: Vasselei, Iivana, Mikko, Olka, Lukki, Paula, Sirkei, Huoti, Tarja ja Mari

Natalie Nihvontyttö (synt. 1882) naitiin 17-vuotiaana Akonlahden Kuikalle. Miehen nimi oli **Jehrimäini Ontroppa**. Heidän kymmenestä lapsestaan vanhin oli 1901 syntynyt Akonlahden perinteen muistajana ja tallentajana tunnettu Vilho Jyrinoja (karjalaisittain Jehrimäini Vasselei).¹²⁶

Kuhmo

Lammasperä

1.4.1.5. Vatanen Maura Nihvontyttö

Hij.H.5.

(Huovinen)

Synt. 03.05.1882, Hietajärvi

Kuollut 26.12.1961, Kuhmo

Puoliso: Vatanen Trohkima Marttinanpoika

Kos.V.5.6.

(Trofim)

Synt. 23.07.1888, Kostamus

Lähde:¹²⁷

Maura Nihvontyttö (synt. 1884) oli **Trohkima Vatasen** vaimona Kostamuksessa, mutta 1. maailmansodan jälkeen perhe pakeni sieltä Suomeen. Maura Vatanen eli viimeksi Kuhmon Lammasperässä, jossa hän kuoli tapaninpäivänä 1961. Maura, jota Heikki Huovinen (Maura oli Heikin »poapo») luonnehti sanoilla »reipas ja repsakka» ja »hirvie nakraja», oli runon osaja ja etevä itkijä, minulle on sanottu että Domna Huovistakin parempi. Hänellä oli sana hallussaan: »sillä oli joka asiassa poverkka (= sananparsi)». ¹²⁸

Vuokinsalmi Talo 17

Kammarinvaara

1.4.1.6. Karhunen Nasto Nihvontyttö

Hij.H.6.

(Anastasia Huovinen)

Synt. 1875, Hietajärvi

Puoliso. 1.2.2. Karhunen Ohvo Triihvonpoika

Vus.K.2.

Synt. 1873, Vuokinsalmi

Vihitty: 10.01.1893

Lapset. Huoti, Riiko, Maksima, Katti, Anni, Okahvie ja Santra

Lähde:¹²⁹

Nasto Nihvontyttö joutui naimisiin Vuokinsalmen Kammarinvaaraan. Miehen nimi oli **Ohvo Triihvonpoika Karhujev**. Ohvo kuoli ohimovian parantamiseksi tehtyyn leikkaukseen Kajaanissa, jossa oli hevosineen saviruuukkuja kaupalla. Nasto sairastui ennen rajan umpeen menoa luumätään, mikä vei hänet jalattomaksi. Naston ja Ohvon lapsista tytöt Katti ja Anni sekä pojat Huoti, Riiko ja Maksima jäivät rajan taakse, mutta Okahvie ja Santra siirtyivät Suomeen. Okahvie tuli Kuivajärveen Jessu Huovisen vaimoksi, Santra on naimisissa Kotkassa (Väinö Pasosen kanssa).¹³⁰

Ohvo, jonka vaimo oli Nihvo ja Anni Huovisen tytär **Nasto** Hietajärvestä, eli niin ikään omassa talossaan Kammarinvaaralla (kartassa n:o 17).¹³¹

Hietajärvi

Välilä

Huovinen Mikko Ortjonpoika

Hij.H.3.1.

Synt. 30.11.1902 Hietajärvi

Puoliso. Soikkeli Anna

Synt. 1914, Ilomantsi

Myös Ortjon ja Annin vanhin poika **Mikko** (synt. 30.11.1902) asuu nykyään kotiseudullaan ja viljelee Hietajärven ja Kuivajärven välille Särkijärven rannalle raivaamaansa uudistilaa Vällilää. Mikon vaimo Anna o.s. Soikkeli on syntynyt Ilomantsissa 1914.¹³²

Hietajärvi

Huovinen Heikki Ortjonpoika

Hij.H.3.2.

Synt. 07.04.1906, Hietajärvi

Kuollut 1972

Puoliso. Kasijanov Anni Ontreintyttö

Tse.K.1.1.

Synt. 23.12.1912, Vuokkiniemi, Tsenä

Kuollut 1986

Ortjo ja Anni Huovisen tilaa viljelevät nykyään heidän poikansa **Heikki I. Huoti** (synt. 07.04.1906) ja hänen Vuokkiniemen Tsenassa 23.12.1912 syntynyt vaimonsa **Anni Ontreintyttö (sukujaan Kasijanov)**; Annin äidin Outin isä oli Akonlahden Bogdanoveja. Hyvämuistinen ja valistunut Heikki Huovinen tietää paljon Hietajärven vanhasta elämästä. Hänen apunsa ja asiantuntemuksensa on suuresti vaikuttanut tämän kirjan syntyyn.¹³³

Mainittakoon, että Onuhrien veli oli Hietajärvessä **Heikki Huovisen vaimona elävän Annin** (synt. 1912 Tsenassa) äidin Outin isä.¹³⁴

Puolanka

(Tiensuun Iivana)

Huovinen Iivana Ortjopoika

Hij.H.3.3.

Synt. 1901, Hietajärvi

Kuoli 1943

Puoliso. Karhunen Olga Miihkalintyttö

Vus.K.1.7.

synt. 1903, Vuokinsalmi

Ortjon ja Annin muut lapset ovat: **Iivana eli Johannes** (synt. 1901, kuoli 1943; vaimo **Olga Miihkalintytär Karhunen**, synt. Vuokinsalmessa 1903, elää Puolangalla).¹³⁵

Olka (oli Hietajärvessä **Ortjon Iivanan eli Johannes Huovisen** vaimona, elää leskenä Puolangalla).¹³⁶

Kuivajärvi

Saavin Olga Ortjontyttö

Hij.H.3.4.

(Huovinen)

Synt. 15.11.1909, Hietajärvi

Puoliso: Saavin Santeri Iivananpoika

Saj.S.3.1.1.

Synt. 13.04.1911

Kuollut 07.09.1967

Santeri (synt. 1911, kuoli 1967), vaimo Ortjo Huovisen tytär **Olka** Hietajärvestä.¹³⁷

Olga (synt. 15.11.1909; naimisissa Kuivajärven **Aleksanteri Saavisen** kanssa, joka on synt. 13.04.1911, kuollut 07.09.1967).¹³⁸

Kinnunen Anna Ortjontyttö

Hij.H.3.5.

(Huovinen)

Synt. 1911, Hietajärvi

Puoliso: Kinnunen Topias Ilmari

Anna (synt. 1911; naimisissa **Topias Ilmari Kinnusen** kanssa).¹³⁹

Seppänen Helena Ortjontyttö

Hij.H.3.6.

(Jeli Huovinen)

Synt. 1913, Hietajärvi

Puoliso. Seppänen Juho

synt. 1907

Helena eli Jeli (synt. 1913, kuollut; aviomies **Juho Seppänen**, synt. 1907).¹⁴⁰

Huovinen Vasili Ortjonpoika

Hij.H.3.7.

Synt. 1917, Hietajärvi

Kaatui 05.03.1940

Vasili (synt. 1917, kaatui 05.03.1940).¹⁴¹

Hietajärvi

1.4.4.1. Huovinen Issakka Ohvonpoika

Hij.H.1.

(Isak)

Synt. 1876 Hietajärvi

Kuollut 24.12.1919, Hietajärvi

Puoliso: Karhunen Moarie Vasseleintyttö

Vus.K.2.3.

Synt. 20.07.1874, Vuokinsalmi

Kuoli 1947

Lapset. Santeri, Mari ja Iita

Lähde:¹⁴²

Moarie joutui naimisiin Hietajärveen; hänen miehensä oli Ohvo ja Malanie Huovisen poika **Issakka**.¹⁴³

Issakka Ohvonpoika (synt. 1874, kuoli 1920) oli nainut Vuokinsalmesta Vasselei ja Stepanie Karhusen tyttären **Moarien**. Myös Moarien sisar Anni oli naitu Hietajärveen, Ortjon naiseksi. **Moarie** oli syntynyt 1874, hän kuoli 1947. Heidän poikansa Santeri (synt. 1910, vaimo Hilta Moilanen, synt. 1917 Puolangalla) isännöi nykyään »Issakassa». Santerin siskoista elää Mari (Moilanen, Suomussalmella), mutta kuollut on Iita (Väisänen, synt. 1904, kuoli 1954 Suomussalmella).¹⁴⁴

Hietajärvi

(Parta-Iivanan)

1.4.4.2. Huovisen Iivana Ohvonpoika

Hij.H.2.

Synt. 24.04.1881, Hietajärvi

Kuoli 04.02.1962, Hietajärvi

Puoliso: Huovinen Ksenja Poavilantyttö

Kuj.H.3.5.

(Oksenie)

Synt. 15.01.1887, Niskajärvi

Kuollut 19.06.1980, Hietajärvi

Vihitty: 29.10.1906 Kontokki

Lapset: Johannes, Anna, Olga, Maria, Irina, Sanni, Jussi, Paavo ja Vilho.

Lähde:¹⁴⁵

Tyttäristä **Oksenien** >>ryösti>> **Ohvo Huovisen Iivana** Hietajärveen (tästä harvinaisesta morsiammenryöstöstä on kerrottu Hietajärven luvussa).¹⁴⁶

IV.5. **Ksenja Poavilantr.** synt. 20.01.1887. ja kastettiin 10.02.1887 Niskajärvellä. Suomessa kirkonkirjoihin on merkitty hänen syntymäajakseen 15.01.1887. Ortodoksinen kirkko noudatti Suomessa vuoteen 1920 asti juliaanista ajanlaskua ja siirtyi vasta ko. vuoden jälkeen gregoriaaniseen kalenteriin, jota luterilainen kirkko oli noudattanut vuodesta 1753 lähtien. 1800-luvulla näiden kahden ajanlaskun ero oli 12 päivää. Tämä ei riitä tässä tapauksessa selitykseksi, koska syntymäpäivien välillä on eroa vain viisi päivää.

Ksenja oli sisaruksista ainut, joka avioitui Suomeen. Hänet vihittiin Kontokissa 29.10.1906 hietajärveläisen **Johannes (Ivan) Huovisen** (s.24.04.1881) kanssa. Johannes kaappasi tytön, johon oli mieltynyt, tämän häistä. Tämä ”neidon ryöstö” herätti aikoinaan suurta huomiota Karjalan laulumaille. Se olisi luku sinänsä, mutta vaatii oman kirjoituksensa. Ksenja ja Johannes olivat kolmannet serkkuset. Vienan Karjalassa avioliitot oli kielletty ensimmäisten ja toisten serkusten kesken. Ksenja ja Johannes asuivat Suomussalmen Yli-Vuokin Hietajärvellä kuolemaansa saakka. Johannes kuoli 04.02.1962 ja Ksenja 19.06.1980.¹⁴⁷

Iivana Ohvonpoika (synt. 17.08.1881, kirkonkirjojen mukaan 24.04.1881; kuoli 04.02.1962) oli nainut 1904 (vihkimispäivänä kirkonkirjoissa 29.10.1906) Niskajärven kylästä Poavilan Oksenien (synt. 15.01.1887). Hänet Iivana otti häissä toiselta mieheltä, kun morsian ja sulhanen jo tekivät lähtöä sulhasen kotiin. Tästä lähikylissäkin suurta huomiota herättäneestä tapauksesta Oksenien itse kertoi minulle (07.08.1967):

Olin Petrunpäivänä Akonlahdessa kisoissa, ja siellä muuan samanikäinen poika minuun mielistyi. Pojan puolesta tultiin Niskajärveen minua kihlaamaan. »Sulhani anto sulkkupaikan» minulle ja minä huiuin vastaan. Olin siis kihlattu. Viikon kuluttua he tulivat sulhasiksi, »ammuttih porahutettih, räystähällä ampu se sulhani porahutti», ja sitten tulivat pirttiin, jotta me nyt tulimme »asieta perustamah: se ov viikon ollut se tämä asie meilä jo käynnissä vain nyt tultih perustamah sitä, asieta.» Onko tyttö vielä samaa mieltä, vai onko mieli muuttunut, ja miten isällä ja äidillä on mieli? Äiti sanoo jotta se on tytön asia, he eivät voi kieltää eivätkä käskeä. Nuorihan se on, mutta he antavat työlle oman vallan, eipähän sitten syytä meitä, jotta käski tahi kielti. Minä arvelin että jokohan pitää ruveta menemään. Sitten alkoi puhemies Hovatta »puhuo porpottoa», jotta tämä on hyvä sulhanen, »sillä on sekä taluo jotta tavaroa, jotta kyllä sillä pitäy männä».

Iivana Huovinen ei ollut silloin kotona, vaan oli Marjovaarassa töissä. Iivanalle tuotiin sana Marjovaaraan, jotta Oksenien kotiin olivat menneet sulhaset. Sen kun sai tietää, hän tuli semmoista vauhtia Niskajärveen! Juuri häitä pidettiin, kun Iivana tulee. Häitä pidetään, kisataan, Iivana levottomana kävelee sinne ja tänne eikä tiedä, mitä tekisi. Minulle kuiskaa tanssittaessa: »Toiselle pidetään häät, vaan minähän se omistan.» Minä olen epä tietoinen: »Pahuttako mie nyt tässä tien?»

Häät oli pidetty, ja minut vietiin pihalle sille akonlahtelaiselle sulhaselle. Puhemies Hovatta - sillä oli oikein pitkä pyyheliina vyöllä - otti pärihin tulta ja kolme viikatteenkappaletta käteensä ja kiersi minut ja sulhasen kolme kertaa, sitten heitti ne päreet ja viikatteenkappaleet meidän ylitsemme ja sanoi: »Kauppa on tehty ta se pisyy!» - Iivana Huovinen oli vähän loitompana ja sanoi, jotta onkohan tuo kauppa niin luja ettei se purkaudu. Silloin kun minulta otettiin silkinen huivi pääni päältä, Iivana tuli ja nenäliinaa vilkahutti eteeni: Sinähän olet minun, minähän olen sinua ajatellut pienestä asti. - Minä ajattelin, mitä tehdä, kun kaksi sulhasta on ja toinen pitää jättää. No tartuin nenäliinaan ja lähdin Iivanan kanssa pirttiin kävelemään, ja taas uudestaan häitä pitämään! Ja voi sitä mylläkkää! Kun lähdimme kävelemään pirttiin, niin akonlahtelainen sulhanen sanoi veljelleen, jotta ammu nyt nuo! Veli kielsi: se on sinun kohtalosi niin - eikä ampunut. Ja taas uudestaan häitä pitämään!

Akonlahden sulhanen lähti joukkoineen pois, veneineen menivät ja lähtivät, vielä ampuivat rannassa kun lähtivät. Pian hylätty sulhanen oli kuulemma mennyt naimisiin jonkun akonlahtelaisen tytön kanssa.

Iivana Huovinen oli oikein komea, mukava, hyvä tanssija, kehui Oksenie miesvainajaansa. Se Akonlahden sulhanen oli vähän pienempi. Isä ja äiti olivat myös sitä mieltä, että Iivana oli mukavampi sulhaseksi, vallankin kun Iivanan koti oli lähellä ja Akonlahti kaukana.

Pariskunta Oksenie ja Iivana palasi Niskajärvestä runsaan saattojoukon kera Hietajärveen, ja täällä taas tulohäitä pitämään! Ohvon akka Malanie, anoppini, tuli vastaan leipä kädessä ja ohranjyviä leivän päällä; hän käytti leipää Oksenien ja Iivanan edessä ja nakkasi ohrat sitten heidän ylitseen taaksepäin ja sanoi jotta olette tervetulleita tähän taloon. Kisattiin, syötettiin, juotettiin.

Hovatta-patvaska oli moittinut Oksenieta jälkeensä: Vain sinä se teit kummat, ja minä kun tein sellaisen konstin, että liitto ei purkaudu, vaan sehän purkautui heti!

Kun tämä tapahtui, oli Oksenie 18-vuotias ja Iivana 7 vuotta vanhempi. Saamansa kihlat Oksenie antoi hylkäämälleen sulhaselle takaisin: Tässä on omasi! Ja sulhanen antoi myös kihlat takaisin: Tässä on omasi. Eivät nämä ole pilautuneet!

Miehelässä moamo-akka piti lahjoa, jatkoi Oksenie Huovinen. Piti antaa »kostovoate» tai »rättsinä». Jos oli sulhasella veli, niin sille annettiin paita. Jos oli sulhasella sisar, niin sille taas rätsinä tai hamekangas.

Moamo-akalta oli pyydettyä työtä. Ensin Oksenien piti laittaa ruokaa ja sitten mennä lehmiä lypsämään. Oksenie kun ei ollut koskaan ennen lypsänyt, niin kyllä se oli vaikeaa: kaikki maito meni hihoihin ja kengänvarsiin. Hän ei ollut kotonaan joutunut lypsämään, kun oli nuori, ja äiti oli vielä riski ja oli vanhempia siskoja, jotka lypsivät. Mutta vähitellen Okseniekin tottui lypsämään.

Oksenie asui vielä v:een 1970 pienessä mökköössään Hietajärvestä, mutta kun voimat alkoivat uupua, oli hänen muutettava Suomussalmen vanhainkotiin; sieltä hän on kesäisin käymäselään käynyt Hietajärvestä.

Iivana Huovisen eli »Parta-Iivanan» tietoja ei ole paljon jäänyt jälkimaailmalle. Vielä 1954, kun Hietajärvestä olin, hän oli hyvässä kunnossa, mutta muistiinpanoni häneltä jäivät vähiin, kun samassa kylässä oli sellainen tietomies ja kertoja kuin Miikkula Huovinen. Iivana oli tavallisesti kyllä seurassamme, mutta hän oli vähäpuheinen, kuunteli vain kun Miikkula haasteli. Iivanan vaimon Oksenien puhetta on tallessa enemmän, muistiinpanoissani vuosilta 1954, 1966 ja 1967 sekä äänitteissä, joita ovat tehneet Ritva Mäklin (nyk. Toropainen; v. 1965) ja vaimoni (1967).¹⁴⁸

Hietajärvi

1.4.4.3. Huovinen Riiko Ohvonpoika

Hij.H.3.

(Grigorij)

Synt. 1882, Hietajärvi

Kuoli 04.10.1939, Hietajärvi

Puoliso: Lesoni Jeli Maksimantytö

Kij.L.1.5.

Synt. 1892, Kivijärvi, Pirttiniemi

Kuollut 1978

Vihitty: 1912

Lähde:¹⁴⁹

Jeli (synt. 1891) tuli 1911 Hietajärveen **Riiko Huovisen** vaimoksi oltuaan sitä ennen 5 vuotta sisarensa Palakan luona Parikkalassa.¹⁵⁰

Riiko Ohvonpoika Huovinen (synt. 1882, kuoli 1939) nai v. 1912 Kivijärvestä 1891 syntyneen Lesoni Jelin, joka oli Pirttiniemen Matin ja Olonan tyttö. Jeli Huovisella, jonka suvusta puhutaan Kivijärven luvussa, on hyvä muisti. Auliisti hän on kertonut minulle sekä Hietajärven että kotikylänsä Kivijärven entisestä elämästä. Uskomuksellista perinnettä hän tietää vähän. Runoja hän on kyllä paljonkin kuullut, mutta painanut mieleensä vain jonkin kehtolaulun ja leikkiluvun.¹⁵¹

Kopiotiedot:

Kieli: karjala

Pitäjä: Vuokkiniemi

Kylä:

Alue:

Kielenopas: **Huovinen, Jeli**

Sukupuoli: m

Syntymäaika: 20.9.1891

Ikä:

Syntymäpaikka: Vuokkiniemi, Kivijärvi

Elämänvaiheet: Siirtyi Vuokkiniemeltä 15-vuotiaana Parikkalaan, jossa 5 vuotta. 20-vuotiaana naimisiin Suomussalmen Hietajärvelle (1911).

NAuhoitusaika: 6.8.1970

Nauhoituspaikka: Suomussalmi, Hietajärvi

Haastattelija: Virtaranta, Pertti. ¹⁵²

TIETOKANTA: NAARKDIGI ----- TIETUE: 15012

Signum: 8900: 1

Nauhapaikka: A 0000 - loppu

Kesto: 0.3

Kopiotiedot:

Kieli: karjala

Pitäjä: Vuokkiniemi

Kylä:

Alue:

Kielenopas: **Huovinen, Jeli**

Sukupuoli: m

Syntymäaika: 20.9.1891

Ikä:

Syntymäpaikka: Vuokkiniemi, Kivijärvi

Elämänvaiheet: Siirtyi Vuokkiniemeltä 15-vuotiaana Parikkalaan, jossa 5 vuotta. 20-vuotiaana naimisiin Suomussalmen Hietajärvelle (1911).

NAuhoitusaika: 6.8.1970

Nauhoituspaikka: Suomussalmi, Hietajärvi

Haastattelija: Virtaranta, Pertti. ¹⁵³

Vuokinsalmi Talo 7

1.4.4.4. Lukkani Hoto Ohvontyttö

(Feodora Huovinen)

Synt. 1876, Hietajärvi

Kuollut 1943

Puoliso. Lukkani Soava Kontratanpoika

Lapset. Manu, Vasselei, Iro ja Olka

Hij.H.4.

Vus.L.2.3.

Lähde: ¹⁵⁴

Ohvon ja Malanien tytär **Hoto** meni naimisiin rajan taakse Vuokinsalmeen. Hänen miehensä oli **Kontratan Soava**. Perheen myöhemmistä vaiheista ei ole tietoa. ¹⁵⁵

Seuraava asumus oli Kontrattaini Soavan talo (kartassa n:o 7). Soava (sukunimeltään Lukkani 1. Luukkoni) oli Huotarin nuorempi veli. Soavan vaimo Hoto oli Hietajärvestä, Ohvon Iivanan ja Riion sisar. Soavalla ja Hotolla oli neijä lasta: Manu (naimisissa Tollonjoella Kapulanjärven rannalla), Vasselei, Iro ja Olka (Olkan mies oli Iivana Tiihvananpoika Kostamuksesta). ¹⁵⁶

Hietajärvi

Huovinen Santeri Issakkanpoika

Synt. 1910

Puoliso: Moilanen Hilta

Synt. 1917, Puolanka

Hij.H.1.1.

Heidän poikansa **Santeri** (synt. 1910, vaimo **Hilta Moilanen**, synt. 1917 Puolangalla) isännöi nykyään »Issakassa».¹⁵⁷

Suomussami

Moilanen Mari Issakkantyttö

Hij.H.1.2.

(Huovinen)

Puoliso. Moilanen

Santerin siskoista elää **Mari (Moilanen)**, Suomussalmella).¹⁵⁸

Suomussami

Väisänen Iita Issakkantyttö

Hij.H.1.3.

(Huovinen)

Synt. 1904

Kuollut 1954, Suomussalmi

Puoliso. Väisänen

mutta kuollut on **Iita (Väisänen)**, synt. 1904, kuoli 1954 Suomussalmella).¹⁵⁹

Huovinen Johannes Iivananpoika

Hij.H.2.1.

Synt. 1907

Kuollut 1908

V.51. **Johannes** synt. 1907. Kuoli jo vuoden ikäisenä 1908.¹⁶⁰

Huovinen Anna Iivanantyttö

Hij.H.2.2.

Synt. 15.02.1909

Kuollut 03.06.1992

V.52. **Anna** synt. 15.02.1909, kuollut 03.06.1992. Lapsia yhdeksän.¹⁶¹

Huovinen Olga Iivanantyttö

Hij.H.2.3.

Synt. 07.01.1912

Kuollut ?.05.1992

V.53. **Olga** synt. 07.01.1912, kuollut 05.1992. Lapsia seitsemän.¹⁶²

Huovinen Maria Iivanantyttö

Hij.H.2.4.

Synt. 22.04.1914

V.54. **Maria** synt. 22.04.1914. Lapsia kolme.¹⁶³

Huovinen Irina Iivanantyttö

Hij.H.2.5.

Synt. 28.02.1917

Kuollut 06.10.1984

V.55. **Irina** synt. 28.02.1917, kuollut 06.10.1984. Lapsia kolme.¹⁶⁴

Huovinen Sanni Iivanantyttö

Hij.H.2.6.

Synt. 22.02.1920

Kuollut ?.10.1994

V.56. **Aleksandra (Sanni)** synt. 22.02.1920, kuollut .10.1994. Yksi tytär. ¹⁶⁵

Hietajärvi

Huovinen Jussi Iivananpoika

Hij.H.2.7.

Synt. 02.04.1924

V.57. **Johannes (Jussi)** synt. 02.04.1924. Hietajärven viimeisiä vienalaisia runonlaulun taitajia. Lapsia kolme. ¹⁶⁶

Iivana ja Oksenie Huovisen poika Jussi, joka asuu Hietajärvässä, on suuresti kiinnostunut vanhemmiltaan kuulemiinsa asioihin. Kansanrunousarkistoon hän on vuosina 1961-1963 lähettänyt tietoja 77 numeroa, ja minulle hän saneli elokuussa 1967 muutamia äitinsä ja isänsä lauluja ja loitsuja. Oksenie-äidiltä ovat peräisin Jussin muistamat kehtolaulut, jotka on liitetty vienalaisten lastenlaulujen kokoelmaani. ¹⁶⁷

Huovinen Paavo Iivananpoika

Hij.H.2.8.

Synt. 15.04.1927

Kuollut 26.07.1944

V.58. **Paavali (Paavo)** synt. 15.04.1927, kuollut 26.07.1944. ¹⁶⁸

Huovinen Vilho Iivananpoika

Hij.H.2.9.

Synt. 19.02.1931

V.59. **Vilho** synt. 19.02.1931. Lapsia kolme. ¹⁶⁹

Hietajärvi

(Ranta Miikkula)

1.4.5.1. Huovinen Miikkula Jaakkonpoika

Hij.H.1.

(Nikolai)

Synt. 18.12.1876 Hietajärvi

Kuollut 11.02.1956

1 Puoliso: 1.1.2.7. Lukkani Oksenie Kontratanttyttö

Vus.L.7.

(Ksenia Kondratjevna Lukkani)

Synt. 1878, Vuokinsalmi

Kuollut 28.04.1905

Vihitty: 08.07.1898

Lapset: Iro ja Maikki

2 Puoliso: 1.2.4. Karhunen Moarie Triihvonttyttö

Vus.K.4.

Synt. 29.09.1879, Vuokinsalmi, Kammarivaara

Kuollut 05.01.1968

Vihitty: 30.06.1906

Lapset: Olka

Lähde: ¹⁷⁰

Miikkula Huovinen (eli Ranta-Miikkula), synt. 18.12.1877 Suomussalmen Hietajärvellä; haast. 1954. ¹⁷¹

Moarie oli Hietajärven **Miikkula Huovisen** toinen vaimo. ¹⁷²

Miikkula Huovinen oli syntynyt Hietajärvässä 18.12.1876. Kun Miikkula oli aikanaan näiden salokyläen merkkimies, seurattakoon hänen elämäntaivaltaan hiukan tarkemmin niiden tietojen mukaan, joita hänen lähipiiristään, etenkin hänen tyttäreltään Olkalta, olen saanut.

Poikasena ja nuorukaisena Miikkula kulki ansiotöissä sekä Suomen että Venäjän puolella, mm. paimenena Saarivaarassa Kajoa-nimisessä talossa, kasakkana eli renkinä rajantakaisissa kylissä ja isänsä apuna sumtsan kannossa Nurmeksien ja Lieksan seudulla.

Miikkula nai ensin Vuokinsalmesta Kontratan Oksien, jonka Soava-nimisen veljen vaimo Hoto oli Hietajärvestä (Riion, Iivanan ja Issakan sisko). Jo avioliiton alkuaikoina tapahtui, että »ettonehella» hiiret söivät huivin Oksien päästä. Ennustettiin, että tämä ei ole hyväksi, ja niinpä kävi, että - Miikkulan omin sanoin - »ei täyteh seitsentä vuotta ensimmäini (vaimo) eli». Vaimon kuoltua Miikkula otti uuden varsin pian. Naapurin Heikki Huoviselle hän oli leikillisesti sanonut: »Kolme vuorokautta olit leskenä ta sitäki ikäni kavun.»

Miikkulan toisesta naimisesta Jeli Huovinen kertoi: Miikkula meni uuden vaimonsa kanssa vihille Akonlahden papin luo, mutta pappi ilmoitti, että kun vasta kuusi viikkoa oli kulunut entisen vaimon kuolemasta, ei vielä uutta saa ottaa, mihin Miikkula: Vihi tai ole vihkimättä, se on jo otettu! - **Miikkulan toinen vaimo Moarie (Maria) Triihvontytär Karhunen** (synt. 29.09.1879) oli Vuokijärven takaa Kammarinvaaralta, nuorena kaunis, kuten hän itse vanhempana ilmoittikin: »Olinhan sitä mieki kaunis, vain kun kai rupi rösrötti». Kerrotaan, että Moarie nuorena osasi »pajattaa», ts. laulaa tanssilauluja (»pajatus on kisoantalaulu»). Pajatuksia hän oli oppinut kulkiessaan nälkävuonna »peätä elättämässä (= kerjuulla) Veneähen moalla». Sanoja eivät kyläläiset ymmärtäneet, ei Moarie itsekään, koska laulut olivat venäjänkielisiä; (Moarie Karhusen mukaan) »veneäheksi pajatettih, mitä lienöy mätsötettih».

Naimisiin mentyään Miikkula päätti erota kotitalostaan, jossa heitä oli kolme veljestä. Hän jätti »Joakontörmän» ja rakensi Hietajärven vastarannalle aivan rajan tuntumaan oman pirtin. Kasvavista puista hän teki ensin saunan, sitten suurista puista neljän seinän mökin ja sen nurkkaan latoi kivistä kiukaan. Tämä ensimmäinen pirtti oli sisäänlämpiävä, mutta seuraavassa oli jo savupiippu. Talossa, jota ruvettiin kutsumaan Rantalaksi, oli karjalaistalon tapaan saman katon alla pirtti, suuri eteinen eli sintso, tanhut ja läävä.

Rantalasta oli helppo käydä rajantakaisissa naapurikylissä Niskajärvässä ja Vuokinsalmessa, mutta ensimmäisen maailmansodan jälkeen nämä tiet sammuivat, ja ainoa yhteys oli järven yli Hietajärveen. Rospuuttoaikana piti kylään kiertää Hietajoen poikki Tiensuun kautta noin 2 km. Elämä Rantalassa oli alusta alkaen perin puutteellista. Lapsia siunaantui kymmenen kappaletta eikä yksikään kuollut, joten pirtissä oli ahdasta, vallankin yön aikaan. Yksi omatekoinen sänky oli, mutta siinä makasi vain äiti Moarie silloin kun lasta teki. Muulloin äitikin makasi muun perheen lailla lattialla viholaissäkkien päällä, jotka aamulla nostettiin pirtin nurkkaan. Peitteinä oli vällyjä ja viltin riekaleita, muisteli Olka. Mutta terveitä oltiin, vaikka pakkasilla pirtin nurkka oli niin jäässä, että jäätä aamusella kaavittiin veitsellä pois.

Elämisen köyhyyttä Rantalassa kuvaa sekin, että vielä n. v. 1926 syötiin pettua. Miikkulan tytär Olka kertoi tuolloin survoneensa pettua huumareilla. Kun pettujauho ei pysynyt koossa, survottiin sekaan kuivattua kalaa, joskus myös olkea. Pienet olivat Rantalan pellot, Joakonpelto ja Kuoppapelto. Edellinen oli saanut nimensä siitä, että sitä oli ollut kuokkimassa Miikkulan isä Jaakko Huovinen, jälkimmäinen taas siitä, että pelto oli perunakuopalle mentäessä. Kuoppapellon vieressä oli kanervikkokankaalle raivattu kyykkäkenttä, jonne kylän miehet kerääntyivät pelaamaan.

Heinää ei viljelty, vaan niitettiin suo- ja rantaheinää, kortetta korattiin ja jäkälää nostettiin. Tsunalla eli kelkalla suoheinä vedettiin suon seliltä. Myös lehtikerppuja syötettiin lehmille ja lampaille, jos lampaita oli. Kerput pantiin haasiaan, ja kun keli tuli, vedettiin ne kelkalla kotiin. Ei se lehmälle oikein rapea iltanen ollut, kun lehtikerppu hakattiin eteen yöksi, että sitä pure!

Kala oli Rantalan väelle varsinainen elämän lähde, kuten tytär Olka asian luonnehti. Miikkula kutoi verkot ja nuotat, teki rysät ja merrat. Hän pyyti sekä Murhijärvässä, jossa hän yöpyi Karhusen kalapirtissa, että Hietajärvässä. Hietajärvässä osallistui ahkerasti pyyntiin myös Miikkulan akka Moarie. Parhaana aikana Rantalassa oli ollut kaksikin nuotaa, joskus Issakan kanssa yhteinen

nuotta. Tutuimmat Hietajärven apajat olivat Kivennossin, Olkilaksi, Likolaksi, Pohjaisranta, Miinanlaksi ja Huuhanalus.

Kuten tiedetään, kalamiehet ovat toisilleen kateellisia, ja niin olivat Hietajärvenkin kalamiehet. Miikkula Huovisen tytär Olka kertoi: säynäänkutuaikana naapurit tiirailivat toisiaan silmä kovana, että saikohan se kalaa. Jos asiaa suoraan kysyi, ei kunnan vastausta annettu. Kerran isä ja äiti olivat palanneet säynäänverkkoja ja rysiä kokemasta ja saaneet kaksi vaivaista säynästä, mutta kun veneestä lähtivät nousemaan pirttiin, niin kantoivat isoa vakkaa korennossa ikäänkuin heillä olisi paljon kaloja. Tästä nousi aikamoinen häly, jokainen naapuri olisi tahtonut panna pyydyksensä siihen kohtaan, mistä vanhempani olivat pyytäneet. - Kerran taas isä, joka oli kovin leikkisä, oli saanut yhden ainoan kalan ja heitteli sitä veneessä. Mutta naapurit luulivat, että Ranta-Miikkula oli saanut paljon kaloja, -mistähän lienee saanut? - Kyllä oli ennen Hietajärvessäkin kalaa! Kerran Miikkula sai yhdestä rysästä 31 säynästä!

Rantalalan yksinäiselle paikalle ovat sudet ja karhut uskaltaneet paremmin kuin kylään. Olka Huovinen kertoi, että eräänä kesänä 1950-luvulla susi ilmestyi aivan ikkunan alle ja sitten vielä samana syksynä pihamaalle, jossa se kierteli ja tonki koko päivän, kävipä navetan eteisessäkin silloin kun Olka oli navetassa lypsällä. Karhun Olka on nähnyt kahdesti, toisen kerran niin ikään 1950-luvulla: Jouduin kelirikon vuoksi kiertämään Hietajärven kylään maitse, niin näin kun karhu tonki muurahaispesää. Juoksin kylään, palasin sisareni poikien kanssa samaa tietä ja näytin heille kontion tonkimakohdan. Pojat lähtivät seuraamaan karhun jälkiä, mistä se oli tullut ja minne mennyt. He löysivätkin karhun pesän Hietajoen varresta ja jäljistä näkivät, että karhu oli meidän navetan nurkan kautta mennyt Venäjän puolelle. Ennen rajaviivaa olevaan piikkilanka-aitaan oli jäänyt iso tuppo karvoja, jotka pojat ottivat talteen; kun he sitten menivät kylälle tansseihin, niin he näyttivät niitä työille ja kyselivät, keneltä oli mahtanut pudota tämmöiset karvat.

Isä Miikkula - Olkan kertomaa edelleen - oli nähnyt karhun monta kertaa, mutta vain kerran hän sanoi pelänneensä, nimittäin silloin kun kuuli kahden karhun tappelevan Karsikkosuolla, missä meillä oli nevaniitty. Se oli hirveätä kuultavaa, maa oikein jyrisi, kun ne tappelivat. - Olkan miehen Mikko Melentjevin isän, Lytän Ontropan, oli karhu pahoin raadellut, kuten myöhemmin kerrotaan.

Ellei Miikkula olisi käynyt ansiotöissä muualla, ei Rantalassa olisi pärjätty. Miikkula oli päiväläisenä etenkin Kuivajärven taloissa, mm. Huoti Karhusessa ja Hilippä Huovisessa. Miikkula oli hyvä työmies, mutta ei alistunut siihen, että häntä liikaa komenneltiin. Kerrottakoon tästä seuraava tapaus: Miikkula ja Hilippä olivat lantaa luomassa, ja Hilippä sanoo Miikkulalle vähän väliä: ota tuosta, ota tuosta! Miikkula kuunteli vähän aikaa, löi hangon Hilipän eteen ja sanoi: >>Otahan mielikses! Mie soatan sittoa luuva ilman isänteä!>> Hilipälle tuli hätä käteen, ja hän riensi Domnan luo. Domna valitti: »A voi voi, min tuo Hilippä toas roato!>> Mutta Miikkula asetti työnsä jatkamisen ehdoksi sen, että voita pitää olla pöydässä joka kerta kun hän on syömässä.

Käsistään saapa mies Miikkula todella oli. Hietajärven Heikki Huovinen sanoi kerran minulle, että ennen näiden kylien parhaat työn taitajat olivat Kuivajärven Jessu Huovinen, hänen oma isänsä Ortjo Huovinen ja Miikkula Huovinen. Jos vaikeampi tehtävä tuli, niin joku näistäkolmesta oli saatava tekijäksi. Toiset miehet tekivät mitä osasivat, mutta nämä kolme tekivät mitä halusivat.

Miikkula oli mukana rakentamassa Kuivajärven tsasounaa ja useita muita rakennuksia, mm. Karhusen uutta taloa, joka valmistui 1936.

Paitsi rakennustöitä Miikkula teki paljon astioita ja muita puuesineitä: korvoja, pyttyjä, vakkoja, kapustoita, joita hän myi kyläläisillekin. Veneitä hän ei tehnyt, vaan ne laati näiden seutujen venemestari »Kopra-Joona» eli Joona Kaartinen, joka asui Murhijärven takana Kopra-ahossa. Myöskään huonekaluja Miikkula ei tehnyt, mikä johtui siitä, ettei hänellä ollut varaa hankkia tarvittavia työkaluja. Hänellä ei ollut höyläpenkkiä, vaan sen asemesta hän käytti pirtin »skammia» (= irtopenkkiä), jossa oli isoja ja pieniä reikiä; tappien ja kiilojen avulla hän siinä puuhasi. Kaksi höylää hänellä oli ja vielä »kapli» (= vuolin) loppusilausta varten. Tarvepuita hän varusteli talvella kulkiessaan hevosen kanssa rankoja ja heiniä ajelemassa. Saavitarpeet hän toi pölkkyinä kotiin, lohkojia ulkona ja kuivasi kiukaan orsilla. Pärepuuta hän piti ensin rapakossa, sitten lohkojia ne, kantojia pirttiin ja pirtissa. kiskoi. Valmistamansa esineet Miikkula varusti puumerkillään; sen hän veisti korvon pohjaan tai kapustan varteen tai paksuun päreseeseen, jonka sitten kiinnitti vitsalla kopan pohjaan tai laitaan.

Tytär Olka muisteli mielellään isänsä puhdetöitä. Isä höyläsi niska kyyryssä, hiki virtasi ja valui partakarvoja myöten alas. Me lapset seurasimme vieressä isän työskentelyä. Usein hän laittoi huumareeseen kessuja, ja niitä sisareni kanssa vuorotellen survoimme. Me lapset saimme niitä päreitä, mitä isältä jäi, kun hän teki vakkoja. Päreiden paloista veistimme isän veitsellä leikkejämme varten rekiä, »ristipuikkoja» ja »kumartajaisia». Pikku rekeen teimme ryysystä nukun, ja sitä vetelimme sisällä ja ulkona. »Ristipuikko» oli kuin ortodoksinen risti vinopuineen; sitä käytettiin, kun ryysynukke kuoli. »Kumartajaini» oli kahdesta päreestä penkin reunaan rakennettu teline. Sen pitkän päreiden päässä oli peruna, joka keikkui eli kumarteli monta »poklonoa». - Tästä kaikesta on minulle jäänyt hauskat muistot, kertoi Olka. Hän sanoikin olleensa isänsä lempityttö, »toaton ainikki», mistä taas toiset lapset olivat hänelle kateellisia.

Miikkula oli uskonnollinen, ortodoksi tietenkin. Hänen pirttinsä parassopessa oli jumalankuvat, opesat, ja niiden alla rukousnauha eli »>>ontretskoiset millä molittih>>». Rukousnauhaa käytettiin erittäinkin pääsiäisenä ja »suuressa pyhässä» rukoillessa, mutta muulloinkin. Rukousten luku laskettiin nauhan helmistä. Köyhät ilmoittivat rukoilleensa rikkaiden puolesta: »>>mie olen siula niij ja niim monta ontretskoista molit» ja tästä hyvästä toivoivat saavansa palkkion. - Rantalalan lasten leikkeihin kuului rukousnauhaleikki, muisteli Miikkulan tytär Olka: helmet tehtiin vesipajusta ja joka helmen kohdalla kumarrettiin ja luettiin venäjänkielinen rukous ja taas siirrettiin helmi.

Monet yöt Miikkula on viettänyt selkosilla. Jos pirttiä ei ollut lähellä, yövyttiin nuotiolla. Nuotion teossa hän kertoi noudattavansa seuraavaa vanhaa tapaa: »Jos nuotivol loati, ni ristih piirrettih siitä nuotivon alta se moa. Ta samoten siih peälimpäiseh puuh risti lyöti, kirvehellä.» Kukaan lapsista ei kuollut nuorena. Olka, joka minulle on Rantalalan elämää selvitetty, oli kyllä kahdeksankuisena jo kuolleeksi luultu. Hän kertoi: Olin ollut hyvin sairas ja äiti arveli yöllä, että olin jo kuollut. Hän nosti minut pärevakassani ulos halkopinon päälle. Mutta kuinkas kävi. Siihen osautui tulemaan kylästä Riion akka Jeli (Huovinen), suurilla suksillaan »hiihtoa loahasi», ja näki Rantalalan Moarien lapsenkorin halkopinon päällä. Hän katsoi koriin, huomasi että kori oli lämmin ja kantoi lapsen pirttiin. Äiti oli sanonut Jelille, että kyllä se lapsi on kuollut, vie vain vakka takaisin halkopinolle. Mutta Jeli ei uskonut, hän keitti maitoa, pisti sitä lapsen suuhun, ja minä olin avannut silmäni - ja vielä nytkin silmät auki katselen tässä!

Miikkula Huovinen kuoli 11. helmikuuta 1956. Hän oli kotonaan noussut skammille (= jakkaralle) jotakin kurkottaakseen ja kaatunut siitä. Tämä johti halvaantumiseen, ja neljän päivän päästä hän kuoli. Ei käynyt toteen Miikkulan paha uni, jonka hän minulle kertoi 1954, nimittäin että hän kuolee rospuuttoaikaan, jolloin on vaikea saada ruumista Kuivajärven Kalmosaareen. Vahvan jään peittäessä Kuivajärven Miikkula Huovinen saatettiin viimeiseen lepopaikkaansa. -Miikkulan vaimo Moarie eli vielä 12 vuotta miehensä jälkeen (kuoli 05.01.1968), viimeiset vuotensa voimiltaan riutuneena Suomussalmen kunnalliskodissa Kurimossa.

Haastattelin Miikkula Huovista kesällä 1954 ensin (31.07.) hänen aivan rajalinjan tuntumassa olevassa pirtissään Rantalassa. Mutta kun Rantalalan sallittiin mennä vain rajasotamiehen seurassa, sovittiin siitä, että tavattaisiin järven tällä puolen Heikki Huovisen luona, jonne Miikkula soutu kahtena päivänä (1. ja 3.8.). Täällä myös päätettiin matkasta Suomussalmen kirkonkylään, jossa voitaisiin puhetta nauhoittaa. Pulma oli siinä, miten saada huonojalkainen Miikkulaukko Hietajärvestä Kuivajärveen, tien alkupäähän. Kiitos Heikki ja Mikko Huovisen avun Miikkula noudettiin ja talutettiin Kuivajärveen Huoti Karhuselle, jossa hän levähdettyään virkistyi niin, että lähti vielä seuraamaan kyykänpeluutakin Karhusen pihan alapuolelle. Seuraavana aamuna lähdettiin matkaan kohti Suomussalmen kirkonkylää. Autossani oli kallis kuorma: Kuivajärven ja Hietajärven parhaat perinteentaitajat, Miikkula Huovinen ja Domna Huovinen.

Miikkula Huovisen tietomäärä oli poikkeuksellisen suuri. Kalevalaista runoa hän ei tainnut - vain muutamia lyhyitä katkelmia, esim. pistoksen loitsusta.

Mutta vanhan elämänmenon Hietajärven salokylässä hän osasi selvittää tarkasti ja tyylikkäästi. Niinä neljänä päivänä, jolloin Miikkulalta tein ruuistiinpanoja hän ehti kertoa monista asioista, kuten metsästyksestä: muutamia karhunkaatojuttuja, ilveksen elintavoista, kärpänpyynnistä.; kalastuksesta; maanviljelyksestä: kaskan raadannasta, nurmiheinän teosta, metsäpirteistä, paimennuksesta, aidan teosta; tervanpoltosta; kulkuteistä; leikeistä: »tsirkka», »kuri» ja »kyykkä» - nimisistä; menneiden aikojen tapahtumista: hallavuosisista, Murhijärven oivan Torakiven tarinan;

merkkimiehistä ja -naisista: kuurosta Huitun Hourista, Kammarinvaaran Triihvosta ja Törö-Miikkulasta sekä kuuluisasta sedästään Miina Huovisesta; parannuskeinoista ihmisten ja eläinten tauteihin: karhun näkemisestä aiheutuneesta »hingusta», avusta hampaan kivistykseen, vihneen maanittelusta, hevosten tautien parannuskeinoista; taikoja: metsänmiehen jälkien poikki kävelemisestä, Miinan metsänmiehelle laatimista tyristä, uuden pirtin tervehtimisestä, vieristän akasta - ja vielä muutamia satuja. Mutta Miikkulalla olisi ollut moninkertainen määrä vanhaa, arvokasta, täsmällistä tietoa, jonka hän vei mennessään Kuivajärven Kalmosaaren multiin.

Juho Reijonen kuvasi Miikkulan isää Jaakkoa ilmauksella »hiljaluontoinen mies». Tuo luonnehdinta ei sovi hänen poikaansa Miikkulaan. Miikkula oli näet harvinaisen sujuvapuheinen. »Kyllä kait se Miikkula suullah läplättä», lausahti Miikkulasta hänen ikäkumppaninsa Domna Huovinen. Ja Miikkulaan itseensa. voitaisiin sovittaa hänen eräästä toisesta sanataiturista lausumansa toteamus: »ei jeänyt sanattoman soaren nenäh». Harvoin olen tavannut Miikkulaan verrattavaa äidinkieltä taitajaa. Kielenkäytöltään hän erottui Kuivajärven ja Hietajärven 1954 eläneestä karjalaisrahvaasta - eikä tuo muukaan joukko ollut tuppisuita.¹⁷³

Hietajärvi

1.4.5.2. Huovinen Kostja Jaakonpoika

Hij.H.2.

(Konstantin)

Synt.27.05.1886, Hietajärvi

Kuollut 11.04.1936

Puoliso: Saavinen Anni Iivanantyttö

Saj.S.3.4.

Synt. 25.03.1884, Saarijärvi

Lapset: Risto

Lähde:¹⁷⁴

Annin nai Suomen puolelle Hietajärven Jaakko ja Moarie Huovisen poika **Kostja**. Perhe eli Kontiomäessä ja Sotkamossa. Annin ja Kostjan poika Risto Huovinen elää Sotkamossa.¹⁷⁵

Joakko ja Moarie Huovisen muista lapsista on vähän tietoja: Pojista **Kostja**, joka nai rajan takaa Saarijärvestä **Sirkein Iivanan Anni** nimisen tyttären, asui Sotkamossa ja Kontiomäessä.¹⁷⁶

Vuokinsalmi Talo 16

Kammarinvaara

1.4.5.3. Karhunen Iivana Jaakonpoika

Hij.H.3.

(aik. Huovinen)

Synt. 1888 Hietajärvi

Kuollut 10.02.1938, Karhumäki

Puoliso: Karhunen Anni Poavilantyttö

Kuj.H.3.6.

(o.s. Huovinen)

Synt. 03.02.1891, Niskajärvi

Kuollut 1969, Uhtua

Lapset: Palaga, Iro, Sergei ja Maikki

Lähde:¹⁷⁷

Anni, joka miehensä Hietajärven **Iivana Huovisen** kanssa asui Vuokinsalmen Kammarinvaaran Sirkeissä.¹⁷⁸

Kammarinvaaralla asui myöhemmin (kartassa n:o 16) Sirkein ottopoikana **Iivana Joakonpoika Huovini** (synt. 1888 Hietajärven), joka oli nainut Niskajärvestä Poavila Jyrinpoika Huovisen tyttären **Annin**.¹⁷⁹

Iivana (synt. 1888), jonka vaimo oli Niskajärvestä **Poavilan Anni** (synt. 1890, Hietajärven Oksenie Huovisen sisar), eli Vuokinsalmen Kammarinvaaralla.¹⁸⁰

IV.6. **Anna Poavilantr.** synt. 03.02.1891 ja kastettu 10.02.1891 Niskajärvellä, Avioitui hietajärveläisen **Ivan Huovisen** (s. 1888) kanssa. **Sergei Karhunen Vuokinsalmelta otti Iivanan ottopojakseen ja Ivan muutti sukunimensä Karhuseksi.** Ivan oli ammatiltan kirvesmies. Anna ja Ivan asuivat Hietajärven vastarannalla Vuokinsalmen Kammarinvaaralla. Anna kuoli vuonna 1969 Uhtualla. Ivan vangittiin Stalinin vainojen aikana vuonna 1937 ja ammuttiin 10.02.1938. Hänet on – viimeisten tietojen mukaan – kuten monet tuhannet muut suomalaiset ja karjalaiset kohtalotoverit haudattu Karhumäen Sandormohin multiin.¹⁸¹

1.4.5.4. Huovinen Sakari Jaakkonpoika

Hij.H.4.

Synt. 29.03.1895, Hietajärvi

Lähde:¹⁸²

Sakari »hävisi kuin tina liettieh, siit ei tijetty luun surmoa», selosti Jeli Huovinen.¹⁸³

Akonlahti

Munankilahti

1.4.5.5. Dobrinin Outi Jaakkontyttö

Hij.H.5.

(Huovinen)

Hietajärvi

Puoliso: Dobrinin Lari Mikitänpoika

A.Vo.D.1.2.

Kaikki työtöt naitiin Venäjän puolelle rajaa: **Outi** Munankilahteen **Mikitän Larille** (Lari oli Pöntön veli, heidän isänsä oli »Nalun Mikittä»)¹⁸⁴.

1.4.5.6. Peksujev Manu Jaakkontyttö

Hij.H.6.

(Huovinen)

Synt. 1882, Hietajärvi

Puoliso. Peksujev

Kos.P.

Kostamus

Manu Kostamukseen **Peksujeville**.¹⁸⁵

Jyskyjärvi

1.4.5.7. Huovinen Iro Jaakkontyttö

Hij.H.7.

Synt. 1886, Hietajärvi

Kuollut, Jyskyjärvi

Iro Jyskyjärveen jollekin rikkaalle leskelle¹⁸⁶

Latvajärvi

1.4.5.8. Huovinen Oksenie Jaakkontyttö

Hij.H.8.

Synt. 1886, Hietajärvi

Puoliso: Pikku Matti

Laj.

Oksenie Latvajärveen »**Pikku-Matille**».¹⁸⁷

Huovinen Iro Miikkulantyttö

Hij.H.1.1.

Hietajärvi

Miikkula Huovisella oli ensimmäisestä avioliitosta kaksi tyttöä, **Iro** ja Maikki. Iro häipyi pikku tyttönä Venäjälle ensimmäisenä kesänä Rantalaan muuton jälkeen, oli kuulemma sittemmin siellä naimisissa.¹⁸⁸

Jaalanka

Kekkonen Maikki Miikkulantyttö

Hij.H.1.2.

(Huovinen)

Hietajärvi

Puoliso: Kekkonen

Maikki (Kekkonen) elää Jaalangassa Kaattarin saassa leskenä.¹⁸⁹

Huovinen Heikki Miikkulanpoika

Hij.H.1.3.

Hietajärvi

1 Puoliso: Lehikoinen Elsa

2 Puoliso: Turpeinen Kerttu

Suomussalmi Autiovaara

Miikkulan toisesta avioliitosta oli 8 lasta: **Heikki**, joka nai ensin Elsa Lehikoisen, sitten »kävi Venäjällä mutkan», palattuaan nai Suomussalmen Autiovaarasta Kerttu Turpeisen, jätti 7-lapsisen perheensä ja on teillä tietymättömillä.¹⁹⁰

Utajärvi

Huovinen Jaakko Miikkulanpoika

Hij.H.1.4.

Hietajärvi

Puoliso: Mäkeläinen Iines

Suomussalmi

Jaakko, nai Suomussalmen kirkolta Iines Mäkeläisen, elävät Utajärven Särkijärvellä.¹⁹¹

Suomussalmi

Mannermaa Anni Miikkulantyttö

Hij.H.1.5.

(Huovinen)

Hietajärvi

Puoliso: Mannermaa Kalle

Anni, jonka mies Kalle Mannermaa jäi jatkosodassa Jyväskylähdessä vangiksi eikä hänestä sen jälkeen ole kuultu, elää lapsineen Suomussalmen kirkolla.¹⁹²

Huovinen Outi Miikkulantyttö

Hij.H.1.6.

Hietajärvi

1 Puoliso: Kinnari Toivo

2 Puoliso: Timonen Antti

Sortavala

Outi, jonka ensimmäinen mies, rajavartiosotilas Toivo Kinnari ammuttiin Raatteen vartiossa jossakin kahakassa, toinen mies sortavalalainen Antti Timonen elää leskenä Jyväskylässä.¹⁹³

Korhonen Palaka Miikkulantyttö

Hij.H.1.7.

(Huovinen)

Hietajärvi

Puoliso: Korhonen

Sotkamo

Palaka Korhonen (mies Sotkamosta).¹⁹⁴

Jyväskylä

Huovinen Olka Miikkulantyttö

Hij.H.1.8.

Synt. 10.07.1916, Hietajärvi

1 Puoliso. Omenainen Mikko Ontropanpoika

Lyt.O.2.3.

(Melentjev Miikkula)

Synt. 1905, Lyttä

Kuollut 1954

2 Puoliso. Mäkinen

Olkan miehen **Mikko Melentjevin** isän, Lytän Ontropan, oli karhu pahoin raadellut, kuten myöhemmin kerrotaan.¹⁹⁵

Olka (synt. 10.07.1916), joka oli ensimmäisen kerran naimisissa rajantakaisesta Lytän kylästä lähteneen **Mikko Melentjevin** kanssa (synt. 1905, kuoli 1954; **Olka ja Mikko** tutustuivat toisiinsa yhteisessä palveluspaikassaan Hyrynsalmen Hallassa), otti 1955 sukunimekseen Lyttä, meni uudelleen naimisiin ja **on nyt sukunimeltään Mäkinen**, asuu Jyväskylässä mutta kesät viettää kotimökissä Hietajärven Rantalassa.¹⁹⁶

Kempele

Huovinen Natalie Miikkulantyttö

Hij.H.1.9.

Hietajärvi

1 Puoliso: Kainulainen Otto

Kaatu talvisodassa

Lieksa

2 Puoliso. Vaittinen Einari

Sortava

3 Puoliso. Ollila Einari

Kempele

Natalie, jonka aviomiehet ovat olleet Otto Kainulainen (Lieksasta, kaatu talvisodassa), Einari Vaittinen (Sortavalasta) ja Einari Ollila (Kempeleestä).¹⁹⁷

Kempele

Paso Maija Miikkulantyttö

Hij.H.5.1.10.

(Huovinen)

Hietajärvi

Puoliso: Paso Heikki

Ii

Maija, aviomies Heikki Paso Iistä, elää Natalie siskonsa naapurina Kempeleessä.¹⁹⁸

Sotkamo

Huovinen Risto Kostjanpoika

Hij.H.2.1.

Annin nai Suomen puolelle Hietajärveen Jaakko ja Moarie Huovisen poika **Kostja**. Perhe eli Kontiomäessä ja Sotkamossa. Annin ja Kostjan poika **Risto Huovinen** elää Sotkamossa.¹⁹⁹

Kivijärvi

1.4.6.1. Lesonen Nasto Timontyttö**Hij.H.1.**

(Anastasia Huovinen)

Synt. 1876, Hietajärvi

Puoliso: Lesonen Ipatti Hilipänpoika

(Ipatti Filipov Lesojev)

Synt. n. 1875, Kivijärvi

Lähde: ²⁰⁰

Jotakin olen Timon ja Tatjanan lapsista saanut tietooni: **Nastassie eli Nasto** oli miehellä Kivijärvässä. ²⁰¹

Kalevala**1.4.6.2. Huovinen Riiko Timonpoika****Hij.H.2.**

(Grigorij)

Synt. 1879, Hietajärvi

Kuollut, Uhtua

1 Puoliso: Elena**2 Puoliso: Paraskeva Kirilovna**Lähde: ²⁰²**Riiko** on elänyt Uhtualla. ²⁰³**1.4.6.3. Huovinen Iro Timontyttö****Hij.H.3.**

Synt. 1881, Hietajärvi

Iro (synt. 1881) oli ensin miehellä Ponkalahdessa - »hänellä oli semmoini paharaiska sulhani, eik ollut taluo eikä mitä» -, sitten »hurahti Suomeh ta siel on». ²⁰⁴

Kivijärvi**1.4.6.4. Torvinen Maro Timontyttö****Hij.H.4.**

(Huovinen)

Synt. 13.11.1884, Hietajärvi

Kuollut 09.12.1954, Ristijärvi

Puoliso: Torvinen Mikko Ristonpoika**Jyl.T.1.1.**

(Mirona Dorofejev)

Synt. 14.09.1882, Jyväskylä

Kuollut 07.01.1950, Ristijärvi

Lähde: ²⁰⁵**Matro** (synt. 1884) oli miehellä Kivijärvässä. ²⁰⁶

22) Matro Torvinen, ent. Huovinen, Kivijärvi, synt. Suomensalmen Hietajärvellä, asunut Ristijärvellä. (kuollut 1954). ²⁰⁷

N:o 278 Luvanantoaika 5.10.43, Torvinen Mikko, maanvilj. Synt. 1.9.-1882, Kotipaikka Kivijärvi

Sulo Lesonen. tyttöjen pka. Synt. 29.10.-33. Kotipaikka Kivijärvi. ²⁰⁸

N:o 313 Luvanantoaika 12.11.43, Torvinen Matleena, maanvilj. Synt. 13.11.1879. Kotipaikka Kivijärvi. ²⁰⁹

Toroinen Matleena 13/11-79 Hietajärvi. Varpaisjärvi, Lukkarila, Ollikainen ²¹⁰
 Toroinen Mikko 1/9-82 Jyvöälähti. Alapitkä. ²¹¹

1.4.6.5. Huovinen Anni Timontyttö

Hij.H.5.

Synt. 1887 Hietajärvi
 Kuollut 1966

Anna t. Anni (synt. 1887). ²¹²

Kivijärvi

1.4.6.6. Remu Tatjana Timontyttö

Hij.H.6.

(Huovinen)

Synt. 1889, Hietajärvi

Puoliso: Remu Iivana Vasilinpoika

Kij.R.1.1.

Synt. Kivijärvi, Törsömö

Vihitty: 1912

Tatjanan (synt. 1889) nai v. 1912 kivijärveläinen **Iivana Vasilinpoika Remu**. ²¹³

Vuokkiniemi

(Pikku-Matti)

1.4.6.7. Huovinen Matti Timonpoika

Hij.H.7.

15.12.1891, Hietajärvi

Puoliso. Mittojev Palaka

Synt. 10.10.1885, Vuokkiniemi

Kuollut 23.05.1926

Vihitty: 03.06.1916

Lapset. Ilja, Moarie, Jelena ja Olka

Lähde: ²¹⁴

»**Pikku-Matti**» nai **Mittojevin Palakan** Vuokkiniemestä, jonne meni kotivävyksi (heillä oli ainakin neljä lasta: Ilja, joka kuoli nuorena; Moarie, »Tepposen Iivanan naini», elää Vuokkiniemessä; Jelena, joka on jäänyt Vuokkiniemeen; Olka, joka on tullut Suomeen). ²¹⁵

1.4.6.8. Huovinen Mikko Timonpoika

Hij.H.8.

(Nikifor)

Synt. 1894, Hietajärvi

Mikki eli Mikko (virall. Nikifor, synt. 1894) »Veneähellä mäni» ²¹⁶

1.4.6.9. Huovinen Outi Timontyttö

Hij.H.9.

Hietajärvi

Outi, jonka tiedetään myös eläneen »Veneähellä» ²¹⁷

Kuivajärvi

Niemi

Huovinen Mikko

Kuj.H.

Kuivajärvi

Puoliso: Huovinen Olga Tepontytö

(Olga Valtonen)

Synt. 04.08.1924, Ponkalahti

Kuollut 2008

Pon.V.1.1.2.**Lähdeluettelo:**

- ¹ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 117.
- ² Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 121-122.
- ³ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 72.
- ⁴ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ⁵ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 204.
- ⁶ Pusin, Sirkka. Espoo 06.07.2003.
- ⁷ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ⁸ Kaikki tässä todistuksessa mainitut henkilöt ovat valtion talonpoikia, ortodokseja. Päivämäärät ovat vanhan ajanlaskun mukaan. Karjalan tasavallan kansallisarkistossa on Vuokkiniemen piirin (joka kuului Arkangelin läänin Kemin kihlakuntaan) kirkkoherran kirjat vain vuodelta 1850. Vuokkiniemen piirinkirjoissa vuosina 1819-1919 on merkitty: Arkiston johtaja O.G. Tsistjakov. Sihteeri T.H. Semenova
- ⁹ Pölla, Matti. Petroskoin Arkisto: Kostamuksen kylän rippikirja v. 1890
- ¹⁰ Pölla, Matti. Petroskoin Arkisto: Kostamuksen kylän rippikirja v. 1910
- ¹¹ Petroskoin Arkisto.
- ¹² Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 63.
- ¹³ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ¹⁴ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 63.
- ¹⁵ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 197-178.
- ¹⁶ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 56-57.
- ¹⁷ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 231.
- ¹⁸ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 56-57.
- ¹⁹ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 72.
- ²⁰ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 194-195.
- ²¹ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 61-62.
- ²² Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 63.
- ²³ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 195-196.
- ²⁴ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 63.
- ²⁵ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 63.
- ²⁶ Karjalan Heimo n:o 11-12/1990, s. 216.
- ²⁷ Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ²⁸ Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ²⁹ Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ³⁰ Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ³¹ Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ³² Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ³³ Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ³⁴ Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ³⁵ Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ³⁶ Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ³⁷ Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ³⁸ Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ³⁹ Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ⁴⁰ Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ⁴¹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 62.
- ⁴² Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 204.
- ⁴³ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 62.
- ⁴⁴ Pusin, Sirkka. Espoo 06.07.2003.
- ⁴⁵ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 62.
- ⁴⁶ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 186-189.
- ⁴⁷ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 62.
- ⁴⁸ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 62.
- ⁴⁹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 62.
- ⁵⁰ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 62.
- ⁵¹ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 186.

- ⁵² Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 72.
- ⁵³ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 56-57.
- ⁵⁴ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 72.
- ⁵⁵ Pöllä, Matti 2001: Vienankarjalainen perhelaitos 1600-1900. s. 201-203.
- ⁵⁶ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ⁵⁷ Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 4. s. 1092.
- ⁵⁸ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 64.
- ⁵⁹ Virtaranta, Helmi 1975: Castrenianumin Toimitteita 12, Vienan runonlaulajia ja tietäjiä, s. 37.
- ⁶⁰ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 64-65.
- ⁶¹ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ⁶² Vuoristo Sakari. Suvulta Suvulle II, s. 216. Suomessa kauppiaina toimineita Vienan ja Aunuksen miehiä.
- ⁶³ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 240.
- ⁶⁴ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 65.
- ⁶⁵ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ⁶⁶ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 232-233.
- ⁶⁷ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 65.
- ⁶⁸ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 186.
- ⁶⁹ Virtaranta, Pertti 1958: Runonlaulajia ja Tietäjiä, Vienan kansa muistelee. s. 801.
- ⁷⁰ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 65-71.
- ⁷¹ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 71.
- ⁷² Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 71.
- ⁷³ Petroskoin Arkisto.
- ⁷⁴ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 64.
- ⁷⁵ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 65.
- ⁷⁶ Vuoristo Sakari. Suvulta Suvulle II, s. 229.
- ⁷⁷ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 65.
- ⁷⁸ Vuoristo Sakari. Suvulta Suvulle II, s. 216. Suomessa kauppiaina toimineita Vienan ja Aunuksen miehiä.
- ⁷⁹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 70.
- ⁸⁰ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 70.
- ⁸¹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 70.
- ⁸² Vuoristo Sakari. Suvulta Suvulle II, s. 229. Wienan Karjalaisten Liiton / Karjalan Sivistysseuran historiaa vv. 1906-1996. ISBN 951-97551-0-1 sid. ISBN 951-97551-1-X nid. Vammalan Kirjapaino Oy 1996. 242 sivua.
- ⁸³ Mervi Naacka Korhonen – Maiju Keynäs. Halpa Hintä Pitkä Mitta, Vienan Karjalainen Laukkukauppa, s. 284.
- ⁸⁴ Vuoristo Sakari. Suvulta Suvulle II, s. 229.
- ⁸⁵ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 70.
- ⁸⁶ Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ⁸⁷ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 70.
- ⁸⁸ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ⁸⁹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 70.
- ⁹⁰ Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ⁹¹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 70.
- ⁹² Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ⁹³ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 70.
- ⁹⁴ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 70.
- ⁹⁵ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 70.
- ⁹⁶ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 70.
- ⁹⁷ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 72.
- ⁹⁸ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ⁹⁹ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 72.
- ¹⁰⁰ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 125.
- ¹⁰¹ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 122.
- ¹⁰² Virtaranta, Helmi 1975: Castrenianumin Toimitteita 12, Vienan runonlaulajia ja tietäjiä, s. 37.
- ¹⁰³ Kivelä Marjut. Sydämessä Kalevalalainen Kansa, s. 98.
- ¹⁰⁴ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 127.
- ¹⁰⁵ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 125.
- ¹⁰⁶ Karjalan Heimo n:o 3-4/2002, s. 40.
- ¹⁰⁷ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 127.
- ¹⁰⁸ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ¹⁰⁹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 73.
- ¹¹⁰ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ¹¹¹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 73.
- ¹¹² Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ¹¹³ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 212.

-
- ¹¹⁴ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 73.
- ¹¹⁵ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ¹¹⁶ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 83.
- ¹¹⁷ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ¹¹⁸ Suomen Kansan Vanhat Runot 1. Vienan Läänin Runot 4. s. 1098.
- ¹¹⁹ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 84.
- ¹²⁰ Mervi Naakka Korhonen – Maiju Keynäs. Halpa Hintä Pitkä Mitta, Vienan Karjalainen Laukkukauppa, s. 281.
- ¹²¹ Maiju Keynäs. Laukkukauppa haastattelut.
- ¹²² Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 196-197.
- ¹²³ Virtaranta, Pertti 1958: Runonlaulajia ja Tietäjiä, Vienan kansa muistelee. s. 801.
- ¹²⁴ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 84-86.
- ¹²⁵ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ¹²⁶ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 83.
- ¹²⁷ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ¹²⁸ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 83.
- ¹²⁹ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ¹³⁰ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 83-84.
- ¹³¹ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 194.
- ¹³² Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kylä kiertämässä, s. 87.
- ¹³³ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kylä kiertämässä, s. 86-87.
- ¹³⁴ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 80.
- ¹³⁵ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kylä kiertämässä, s. 87.
- ¹³⁶ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kylä kiertämässä, s. 194-195.
- ¹³⁷ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kylä kiertämässä, s. 74.
- ¹³⁸ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kylä kiertämässä, s. 87.
- ¹³⁹ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kylä kiertämässä, s. 87.
- ¹⁴⁰ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kylä kiertämässä, s. 87.
- ¹⁴¹ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kylä kiertämässä, s. 87.
- ¹⁴² Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ¹⁴³ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 196-197.
- ¹⁴⁴ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 99.
- ¹⁴⁵ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ¹⁴⁶ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 204.
- ¹⁴⁷ Pusin, Sirkka. Espoo 06.07.2003.
- ¹⁴⁸ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 99-103.
- ¹⁴⁹ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ¹⁵⁰ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 240.
- ¹⁵¹ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kylä kiertämässä, 103.
- ¹⁵² Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ¹⁵³ Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, nauhoitearkiston tietokanta.
- ¹⁵⁴ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ¹⁵⁵ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kylä kiertämässä, 103.
- ¹⁵⁶ Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 195.
- ¹⁵⁷ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kylä kiertämässä, s. 99.
- ¹⁵⁸ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kylä kiertämässä, s. 99.
- ¹⁵⁹ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kylä kiertämässä, s. 99.
- ¹⁶⁰ Pusin, Sirkka. Espoo 06.07.2003.
- ¹⁶¹ Pusin, Sirkka. Espoo 06.07.2003.
- ¹⁶² Pusin, Sirkka. Espoo 06.07.2003.
- ¹⁶³ Pusin, Sirkka. Espoo 06.07.2003.
- ¹⁶⁴ Pusin, Sirkka. Espoo 06.07.2003.
- ¹⁶⁵ Pusin, Sirkka. Espoo 06.07.2003.
- ¹⁶⁶ Pusin, Sirkka. Espoo 06.07.2003.
- ¹⁶⁷ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kylä kiertämässä, s. 102.
- ¹⁶⁸ Pusin, Sirkka. Espoo 06.07.2003.
- ¹⁶⁹ Pusin, Sirkka. Espoo 06.07.2003.
- ¹⁷⁰ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ¹⁷¹ Virtaranta, Pertti 1958: Runonlaulajia ja Tietäjiä, Vienan kansa muistelee. s. 801.
- ¹⁷² Virtaranta, Pertti. 1972: Polku Sammui, s. 194.
- ¹⁷³ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 104-112.
- ¹⁷⁴ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ¹⁷⁵ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 212-213.
- ¹⁷⁶ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kylä kiertämässä, 112.

-
- ¹⁷⁷ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ¹⁷⁸ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 204.
- ¹⁷⁹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 194.
- ¹⁸⁰ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 112.
- ¹⁸¹ Pusin, Sirkka. Espoo 06.07.2003.
- ¹⁸² Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ¹⁸³ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 112.
- ¹⁸⁴ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 112.
- ¹⁸⁵ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 112.
- ¹⁸⁶ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 112.
- ¹⁸⁷ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 112.
- ¹⁸⁸ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 109.
- ¹⁸⁹ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 109.
- ¹⁹⁰ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 109.
- ¹⁹¹ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 109.
- ¹⁹² Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 109.
- ¹⁹³ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 109.
- ¹⁹⁴ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 109.
- ¹⁹⁵ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 104-112.
- ¹⁹⁶ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 109-110.
- ¹⁹⁷ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 110.
- ¹⁹⁸ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 110.
- ¹⁹⁹ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 212-213.
- ²⁰⁰ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ²⁰¹ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 112.
- ²⁰² Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ²⁰³ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 112.
- ²⁰⁴ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 112.
- ²⁰⁵ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ²⁰⁶ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 112.
- ²⁰⁷ Karjalan Heimo n:o11-12/1997, s. 191. Sota-ajan kuva tunnistettu.
- ²⁰⁸ Asmo Kallio; Sähköposti, 05.03.2006. Ohessa Vuokkiniemessä olevat siviilit syyskuussa 1943 (ja huoltoväkeä).
Marginaaleissa on merkintöjä, että henkilöistä on luonnollisesti valokuvat, mutta niihin ei Sota-arkiston virkailijat osanneet antaa mitään vinkkejä. SA:n tuloluettelot T - 568/79)
- ²⁰⁹ Asmo Kallio; Sähköposti, 05.03.2006. Ohessa Vuokkiniemessä olevat siviilit syyskuussa 1943 (ja huoltoväkeä).
Marginaaleissa on merkintöjä, että henkilöistä on luonnollisesti valokuvat, mutta niihin ei Sota-arkiston virkailijat osanneet antaa mitään vinkkejä. SA:n tuloluettelot T - 568/79)
- ²¹⁰ Suomeen 1944 siirtyneet vienankarjalaiset: syntymäaika ja -paikka sekä nykyinen osoite.
- ²¹¹ Suomeen 1944 siirtyneet vienankarjalaiset: syntymäaika ja -paikka sekä nykyinen osoite.
- ²¹² Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 112.
- ²¹³ Virtaranta, Pertti 1972: Polku Sammui, s. 112.
- ²¹⁴ Pusin, Sirkka. Huovisen suvun juuret vuodesta 1760 alkaen.
- ²¹⁵ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 112.
- ²¹⁶ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 112.
- ²¹⁷ Virtaranta, Pertti 1978: Vienan kyliä kiertämässä, s. 112.